

4

EL PANORAMA ECONÒMIC DE LES ILLES BALEARS

RESUM

Com a conseqüència de la crisi econòmica internacional, i segons l'estimació que ha fet la direcció general d'Economia del Govern de les Illes Balears, el valor afegit brut real de l'economia balear ha estat per a l'any 2010 de 22.337,24 milions d'euros, amb una variació negativa del 0,8%. El mateix ha passat a Espanya, amb un creixement negatiu del 0,1%. La zona euro experimenta un augment de l'1,7%. Les Balears augmenten la caiguda respecte d'Espanya en 0,7 punts i en 2,5 punts respecte de la zona euro.

Per sectors econòmics, el sector primari ha caigut un 0,4% el 2010, amb la mateixa pèrdua de l'any passat, i segueix una tònica de desacceleració econòmica des de l'any 2006. El 2010 el sector de la indústria i l'energia presenta un decreixement del 2,8%, amb una pèrdua percentual de 0,7 punts en relació amb l'any passat. El sector de la construcció disminueix un 6,2%, amb una caiguda percentual de 2,4 punts percentuals en comparació amb l'any passat. Finalment, el sector serveis es recupera respecte a l'any 2009, la qual cosa representa una millora de dos punts, a conseqüència del major dinamisme de la demanda dels no residents.

Les dades de l'INE mostren que per a l'any 2010 el PIB de les Illes Balears és el setè per comunitats autònomes; així, amb un PIB del -0,3%, presenta una caiguda superior en 0,2 punts percentuals a la mitjana espanyola. També es pot indicar que el creixement del període 2000-2010 ha estat de l'1,4%, el més baix en el conjunt de comunitats autònomes.

Des del punt de vista de l'estructura de la demanda final, les Illes Balears presenten el percentatge més baix de demanda interna en relació amb l'oferta interior o renda interior bruta, amb el 68,90%. Aquest fet s'explica perquè és la comunitat autònoma que mostra una participació relativa més reduïda del consum privat, amb el 57,10%, la més baixa de l'Estat en consum públic, amb el 12,60%, i és la desena en inversió, amb el 22,50%.

Des del punt de vista de la comptabilitat regional, el conjunt de les administracions públiques a les Balears (Estat, Comunitat Autònoma, consells insulars i ajuntaments) registren una necessitat de finançament del -0,77% del PIB, la més baixa de l'Estat en el conjunt de comunitats autònomes, gràcies al superàvit fiscal que l'Estat mateix registra a les Balears.

4.1

INTRODUCCIÓ

Aquest apartat s'inicia amb l'anàlisi de l'oferta productiva, continua amb l'anàlisi de la demanda regional, la inversió estrangera, els preus, l'evolució de la renda real per càpita, l'estalvi, la inversió i la capacitat de finançament regional, i, finalment, s'estudia la distribució funcional de la renda regional.

4.2.

L'ANÀLISI DE L'OFERTA PRODUCTIVA

En aquest apartat analitzam, en primer lloc, l'estructura productiva de l'oferta de les Balears per sectors econòmics i per illes a partir de les estimacions macroeconòmiques que ha fet la direcció general d'Economia del Govern de les Illes Balears per al període 2004-2010.

A continuació, i a partir de la comptabilitat regional d'Espanya elaborada per l'INE, que utilitza fonts diferents de les usades per la direcció general, es presenta l'oferta productiva de les Balears en relació amb la resta de comunitats autònomes.

4.2.1. L'ANÀLISI DE L'OFERTA PRODUCTIVA DE LES ILLES BALEARS PER ILLES

Segons les dades de la direcció general d'Economia, el valor afegit brut a preus corrents de l'economia de les Illes Balears l'any 2010 se situa en 22.337,2 milions d'euros. La distribució del valor afegit brut

per sectors econòmics mostra una estructura productiva en què el 82% de l'activitat econòmica es concentra en el sector terciari, mentre que el 10% restant es genera a la construcció, el 6% a la indústria i l'energia, i el sector primari representa menys del 2% del PIB regional. (Vegeu els quadres I-1 i I-2).

QUADRE I-1. VARIACIÓ INTERANUAL DEL VAB PER SECTORS ECONÒMICS EN EUROS CORRENTS (2007-2010)						
	2007	% VAB	% var	2008	% VAB	% var
Sector primari	343.038,38	1,61%	9,0%	345.729,67	1,53%	0,8%
Energia i indústria	1.322.305,02	6,20%	7,7%	1.404.369,70	6,23%	6,2%
Construcció	2.459.081,76	11,54%	6,2%	2.512.195,07	11,14%	2,2%
Serveis	17.189.529,28	80,65%	6,8%	18.291.564,67	81,10%	6,4%
Total Illes Balears	21.313.954,44	100,00%	6,8%	22.553.859,12	100,00%	5,8%
	2009	% VAB	% var	2010	% VAB	% var
Sector primari	346.248,31	1,54%	0,2%	371.811,92	1,66%	7,4%
Energia i indústria	1.430.280,25	6,38%	1,8%	1.418.165,05	6,35%	-0,8%
Construcció	2.267.950,14	10,12%	-9,7%	2.281.991,93	10,22%	0,6%
Serveis	18.373.387,56	81,96%	0,4%	18.265.273,15	81,77%	-0,6%
Total Illes Balears	22.417.866,26	100,00%	-0,6%	22.337.242,04	100,00%	-0,4%

Unitat: en milers d'euros

Font: Direcció General d'Economia.

QUADRE I-2. VARIACIÓ INTERANUAL DEL VAB PER SECTORS ECONÒMICS EN EUROS CONSTANTS DEL 2004 (2007-2010)						
	2007	% VAB	% var.	2008	% VAB	% var.
Sector primari	336.418,98	1,77%	2,0%	339.194,44	1,77%	0,8%
Energia i indústria	1.165.974,03	6,14%	1,5%	1.171.512,41	6,10%	0,5%
Construcció	2.020.303,81	10,64%	3,7%	1.992.878,19	10,37%	-1,4%
Serveis	15.468.582,81	81,45%	3,1%	15.713.759,85	81,77%	1,6%
Total Illes Balears	18.991.279,64	100,00%	3,0%	19.217.344,89	100,00%	1,2%
	2009	% VAB	% var.	2010	% VAB	% var.
Sector primari	337.752,86	1,81%	-0,4%	336.486,29	1,81%	-0,4%
Energia i indústria	1.131.095,23	6,05%	-3,5%	1.099.424,56	5,93%	-2,8%
Construcció	1.822.467,18	9,75%	-8,6%	1.709.929,83	9,22%	-6,2%
Serveis	15.401.841,72	82,39%	-2,0%	15.394.826,87	83,03%	0,0%
Total Illes Balears	18.693.156,98	100,00%	-2,7%	18.540.667,55	100,00%	-0,8%

Unitat: en milers d'euros

Font: Direcció General d'Economia.

Com a conseqüència dels efectes de la crisi econòmica internacional, el creixement regional real de l'economia balear el 2010 ha sofert un segon any de caiguda, amb una taxa del -0,8% (-2,7% el 2009). El mateix ha passat a Espanya, amb un creixement negatiu del 0,1% i 3,7%, respectivament. La zona euro experimenta, ja el 2010, una recuperació de l'1,7%. En termes relatius, i per al 2010, Balears presenta una major

caiguda respecte d'Espanya en 0,7 punts i en 2,5 punts respecte de la zona euro. (Vegeu el quadre I-3 i el gràfic I-1).

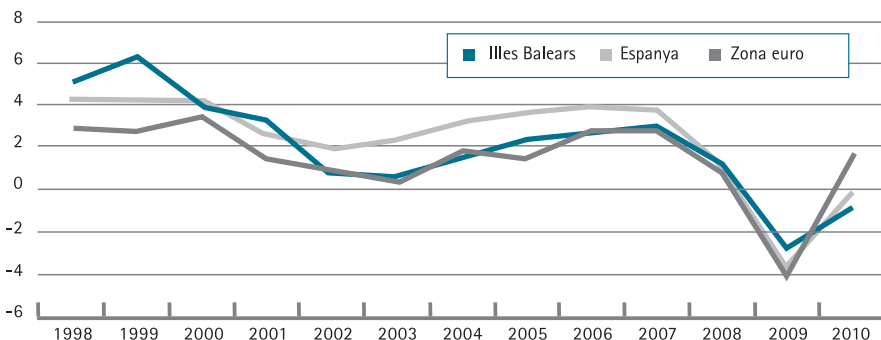
Les estimacions sobre el creixement econòmic regional de les Balears l'any 2010 fetes pels diferents serveis d'estudis es mouen en una forquilla compresa entre el -0,3% (INE) i el -1,2% (CAEB). (Vegeu el gràfic I-2).

QUADRE I-3. EVOLUCIÓ I PERSPECTIVES DE LES ILLES BALEARS (2006-2010)					
TAXES DE VARIACIÓ DEL PIB A PREUS CONSTANTS (EN %)					
	2006	2007	2008	2009 (p)	2010 (a)
Zona euro	3,0	2,8	0,5	-4,1	1,7
Espanya	4,0	3,6	0,9	-3,7	-0,1
Illes Balears	2,8	3,0	1,2	-2,7	-0,8
Mallorca	3,1	3,2	1,3	-2,8	-1,1
Menorca	1,5	1,4	0,4	-3,2	-1,3
Pitiüses	2,1	2,7	1,4	-2,2	1,0

(p): provisional
(a): avanç

Font: Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació. *Cojuntura Econòmica*, març 2011.

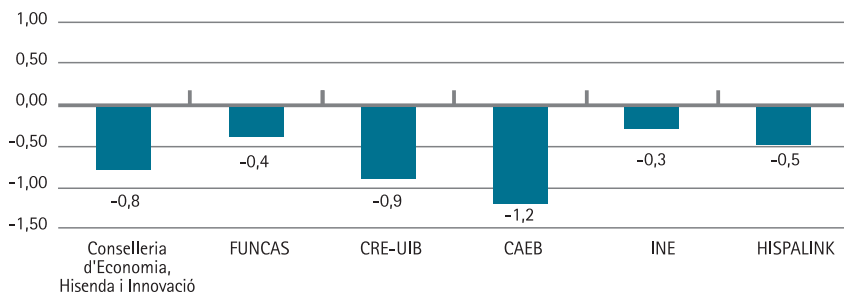
Gràfic I-1
Estimació del creixement del PIB (1998-2010)

Font: elaboració pròpia i Direcció General d'Economia. *Cojuntura Econòmica*, març 2011.

Gràfic I-2

Estimació del PIB de l'any 2010 a les Illes Balears

Font: elaboració pròpia.

Si analitzam el creixement econòmic de les Balears al llarg del darrer trienni 2008-2010; és a dir, des de l'inici de la crisi econòmica internacional, i el comparem amb Espanya i la zona euro, resulta que les dades per a les Balears (-0,77% en taxa mitjana de creixement) són pitjors que les de la zona euro (-0,63%), però millors que les de l'economia espanyola (-0,97%)²⁸.

Si analitzam l'evolució del creixement econòmic real per sectors econòmics, veim que la crisi econòmica internacional ha afectat negativament el creixement de tots els sectors econòmics, si bé amb una menor intensitat respecte a la caiguda de l'any 2009. Així, el sector primari ha caigut un 0,4% el 2010, amb la mateixa pèrdua de l'any passat, i segueix una tònica de desacceleració econòmica des de l'any 2006. Al 2010 el sector de la indústria i l'energia presenta un decreixement del 2,8%, amb un guany percentual de 0,7 punts en relació amb l'any

passat. El sector de la construcció disminueix un 6,2%, amb un guany percentual de 2,4 punts percentuals en comparació amb l'any passat. Finalment, el sector serveis presenta un creixement pla respecte al 2009, amb una millora de dos punts, a conseqüència del millor comportament del sector turístic. (Vegeu el quadre I-4 i l'apartat 9).

Aquestes dades es poden complementar amb les que ha elaborat Hispalink. Per a l'any 2010 no hi ha cap branca del sector secundari (energia, béns intermedis, béns d'equip i béns de consum) que presenti un creixement per sobre de la mitjana regional (-0,4%). Totes presenten creixements negatius, especialment els béns d'equip (-3,4%). El sector de la construcció també presenta una contracció forta, molt superior a la mitjana regional (-5,7%). El sector primari presenta també un creixement negatiu (-0,5%). Quant a les branques de serveis (transports i comunicacions, serveis destinats a la venda i serveis no destinats a la venda), totes presenten un creixement positiu i superior a la mitjana regional. (Vegeu el quadre I-5).

²⁸ Les fonts estadístiques usades per la direcció general d'Economia i l'INE difereixen a l'hora de fer les estimacions sobre el creixement del PIB. Per tant, aquesta afirmació només es pot sustentar a partir de la informació de la direcció general d'Economia.

QUADRE I-4. TAXES DE VARIACIÓ INTERANUAL DEL PIB A PREUS CONSTANTS PER SECTORS PRODUCTIUS (EN %) (2006-2010)

	2006	2007	2008	2009 (p)	2010 (a)
Sector primari	3,5	2,0	0,8	-0,4	-0,4
Indústria	1,7	1,5	0,5	-3,5	-2,8
Construcció	3,7	3,7	-1,4	-8,6	-6,2
Serveis	2,8	3,1	1,6	-2,0	0,0

(p): provisional

(a): avanç

Font: Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació. *Cojuntura Econòmica*, març 2011.

Si analitzam ara el valor afegit brut per illes, es pot comprovar que en valors absoluts i en euros constants del 2010 Mallorca assoleix un valor afegit brut (VAB) real de 14.706,6 milions d'euros. A les Pitiüses i a Menorca, ha estat de 2.311,4 i de 1.522,7 milions d'euros, respectivament. Quant al valor absolut en euros corrents, Mallorca arriba a un VAB de 17.718,1 milions d'euros, mentre que a les Pitiüses i a Menorca ha estat de 2.784,7 i de 1.834,5 milions d'euros, respectivament. (Vegeu els quadres I-6 i I-7).

L'estructura econòmica per illes identifica el pes preponderant de Mallorca entorn del 79,3%, mentre que les Pitiüses i Menorca es distribueixen el 20,7% restant (el 12,5% les Pitiüses, i el 8,2% Menorca).

Per illes, el menor impacte de la crisi econòmica internacional té lloc a les Pitiüses, amb un creixement de l'1% i amb una recuperació de 3,2 punts percentuals. Mallorca presenta una caiguda del 1,1% i una recuperació d'1,7 punts percentuals, i, finalment, Menorca, amb una taxa de -1,3% i una recuperació d'1,9 punts per-

centuals respecte de l'any 2009. (Vegeu el quadre I-3)

4.2.2. L'ANÀLISI DE L'OFERTA PRODUCTIVA DE LES ILLES BALEARS PER COMUNITATS AUTÒNOMES

Les dades de la comptabilitat regional d'Espanya, en base a l'any 2000, que elabora l'INE per al període 2000-2010 permeten estimar la caiguda del creixement relatiu de les Illes Balears en comparació amb la resta de comunitats autònomes. Aquestes dades mostren que per a l'any 2010 el decreixement de les Illes Balears és el setè més alt per comunitats autònomes; així, amb un PIB de -0,3%, presenta una caiguda superior en 0,2 punts percentuals a la mitjana espanyola. (Vegeu el gràfic I-3)

També es pot indicar que el creixement del període 2000-2010 ha estat de l'1,4%, per la qual cosa les Illes Balears presenten la menor taxa real de creixement anual acumulatiu del període per comunitats autònomes. (Vegeu els gràfics I-4a i I-4b).

QUADRE I-5. CREIXEMENT REGIONAL A 9 SECTORS: TAXES DE VARIACIÓ REAL (2010-2011)

	Agricultura		Energia		Béns intermedis		Béns d'equip		Béns de consum		Construcció		Transports i comunicacions		Serveis destinats al mercat		Serveis no destinats al mercat		Total	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Andalusia	-1,4	1,2	-0,3	2,0	-5,6	1,5	-2,8	1,2	3,0	-6,0	-3,7	2,1	2,6	0,3	1,6	0,5	-0,4	-0,6	0,7	0,7
Aragó	-0,3	0,4	0,2	1,9	-1,6	2,0	-0,1	2,6	-1,7	0,9	-3,2	-1,6	-0,3	0,8	-0,3	1,3	0,1	-0,7	-0,6	0,7
Astúries	-2,3	-2,6	-2,9	0,2	2,4	2,5	3,1	1,5	1,9	2,3	-4,8	-1,9	0,3	0,7	1,1	1,9	0,0	-1,4	0,1	0,7
Cantàbria	-3,0	-1,9	-1,0	0,1	1,8	2,1	2,0	2,2	2,7	3,1	-7,1	-3,8	0,6	0,7	1,3	1,0	1,4	0,5	0,2	0,5
Castella i Lleó	3,5	1,8	1,4	1,8	-0,8	1,2	1,2	1,8	0,5	1,4	-5,1	-3,3	0,8	1,4	0,2	1,4	0,7	0,3	-0,1	0,7
Castella-la Manxa	-0,1	-0,1	-0,4	1,7	-1,0	0,7	-0,4	1,3	0,1	1,4	-2,7	-2,4	1,0	1,1	-0,8	0,9	0,6	-0,2	-0,6	0,2
Catalunya	0,7	1,8	3,3	1,9	-1,4	0,4	2,5	2,2	1,6	2,5	-8,9	-5,6	1,9	2,0	0,3	1,7	0,1	-1,0	-0,3	0,8
Comunitat Valenciana	-0,2	0,3	2,6	2,0	-1,0	1,2	1,3	2,0	2,0	2,6	-7,0	-4,4	1,5	2,2	0,3	1,5	0,5	-0,5	-0,4	0,7
Extremadura	-1,4	0,8	1,5	2,3	-1,0	1,0	0,9	1,8	1,8	2,7	-5,8	-3,8	1,3	1,6	0,5	1,3	0,2	-0,2	-0,6	0,2
Galícia	-3,5	0,2	3,3	2,8	-3,1	1,3	-0,9	2,2	-0,3	1,8	-1,7	0,1	1,4	1,6	0,2	1,3	0,2	0,1	-0,2	1,0
Illes Balears	-0,5	-0,1	-1,6	0,2	-3,2	-0,2	-3,4	-0,3	-1,2	0,3	-5,7	-1,5	0,7	2,1	0,3	1,2	0,2	0,1	-0,4	0,7
Illes Canàries	0,7	1,1	1,1	1,3	-3,3	0,3	-2,8	1,1	0,6	1,9	-4,1	-2,3	1,5	1,5	-0,2	0,8	-0,1	-0,4	-0,4	0,4
La Rioja	0,1	0,2	1,3	1,3	-0,8	1,9	1,7	2,1	2,0	2,4	-6,5	-4,1	1,1	1,6	0,9	1,6	0,6	0,5	0,1	0,8
Madrid	-1,6	0,1	4,0	3,3	-0,4	1,9	1,5	2,5	1,8	2,9	-7,5	-5,0	1,5	2,1	0,5	1,6	0,3	-0,3	-0,1	0,9
Múrcia	-0,1	0,3	-0,2	1,1	0,4	1,1	0,5	1,3	0,7	1,4	-7,0	-5,7	1,3	1,7	-0,1	1,3	1,0	0,4	-0,5	0,4
Navarra	0,1	0,2	1,3	1,4	2,5	2,5	3,3	2,5	1,8	2,4	-6,6	-4,1	1,8	2,0	0,8	1,5	0,7	0,6	0,5	1,0
País Basc	-7,8	2,0	3,0	2,5	-0,4	1,4	1,6	2,3	3,3	2,5	-5,0	-3,4	1,7	2,0	0,4	1,6	0,5	0,1	0,2	1,1
Espanya	-0,5	0,8	1,9	2,2	-1,2	1,1	1,1	2,1	1,6	2,4	-6,5	-3,9	1,5	2,0	0,3	1,5	0,3	-0,3	-0,3	0,7

Font: Hispalink.

QUADRE I-6. VARIACIÓ INTERANUAL DEL VAB PER ILLES EN EUROS CORRENTS (2007-2010)

	2007	% VAB	% var.	2008	% VAB	% var.
Mallorca	16.940.631,93	79,48%	7,0%	17.936.821,56	79,53%	5,9%
Menorca	1.782.519,89	8,36%	5,1%	1.870.923,30	8,30%	5,0%
Pitiüses	2.590.802,62	12,16%	6,5%	2.746.114,27	12,18%	6,0%
Total de les Balears	21.313.954,44	100,00%	6,8%	22.553.859,12	100,00%	5,8%
	2009	% VAB	% var.	2010	% VAB	% var.
Mallorca	17.824.350,59	79,51%	-0,6%	17.718.102,68	79,32%	-0,6%
Menorca	1.850.134,51	8,25%	-1,1%	1.834.480,16	8,21%	-0,8%
Pitiüses	2.743.381,15	12,24%	-0,1%	2.784.659,20	12,47%	1,5%
Total de les Balears	22.417.866,26	100,00%	-0,6%	22.337.242,04	100,00%	-0,4%

Unitat: en milers d'euros
Font: Direcció General d'Economia.

QUADRE I-7. VARIACIÓ INTERANUAL DEL VAB PER ILLES EN EUROS CONSTANTS DEL 2004 (2007-2010)

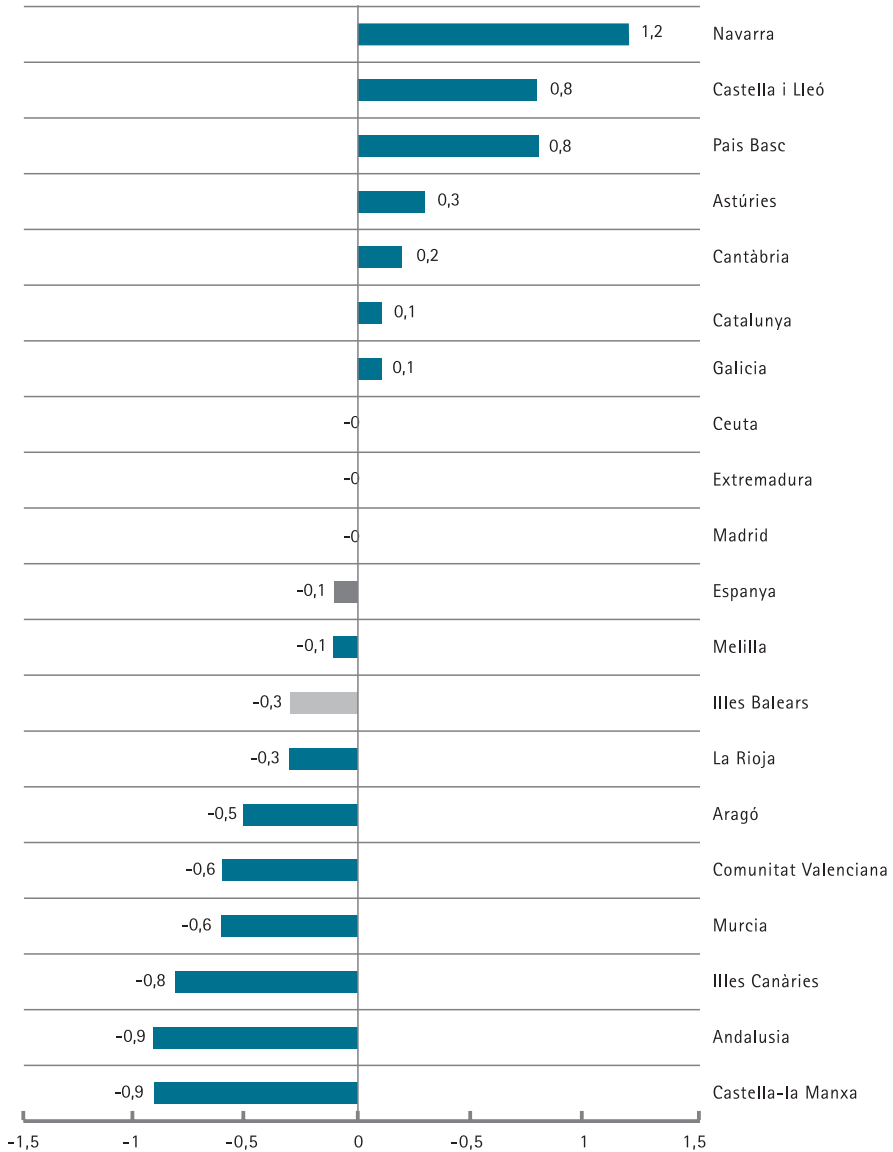
	2007	% VAB	% var.	2008	% VAB	% var.
Mallorca	15.094.537,20	79,48%	3,2%	15.283.330,63	79,53%	1,3%
Menorca	1.588.270,90	8,36%	1,4%	1.594.147,51	8,30%	0,4%
Pitiüses	2.308.471,53	12,16%	2,7%	2.339.866,75	12,18%	1,4%
Total de les Balears	18.991.279,64	100,00%	3,0%	19.217.344,89	100,00%	1,2%
	2009	% VAB	% var.	2010	% VAB	% var.
Mallorca	14.862.850,01	79,51%	-2,8%	14.706.625,42	79,32%	-1,1%
Menorca	1.542.736,25	8,25%	-3,2%	1.522.680,68	8,21%	-1,3%
Pitiüses	2.287.570,73	12,24%	-2,2%	2.311.361,46	12,47%	1,0%
Total de les Balears	18.693.156,98	100,00%	-2,7%	18.540.667,55	100,00%	-0,8%

Unitat: en milers d'euros
Font: Direcció General d'Economia.

A partir de la base de dades de la comptabilitat regional de l'INE, s'analitza a continuació l'evolució comparativa regional per sectors productius de les Illes Balears en relació amb la resta de comunitats autònomes. Pel que fa a l'anàlisi sectorial, cal tenir en compte que les estimacions per a les Balears poden mostrar —pel poc

pes relatiu que té l'economia sectorial balear en el conjunt espanyol— un elevat biaix a l'alça o la baixa en les estimacions que en resulten. Per això, aquestes dades s'han de prendre amb precaució i reserves, ja que difereixen respecte d'altres aportades per distintes institucions d'estudis regionals.

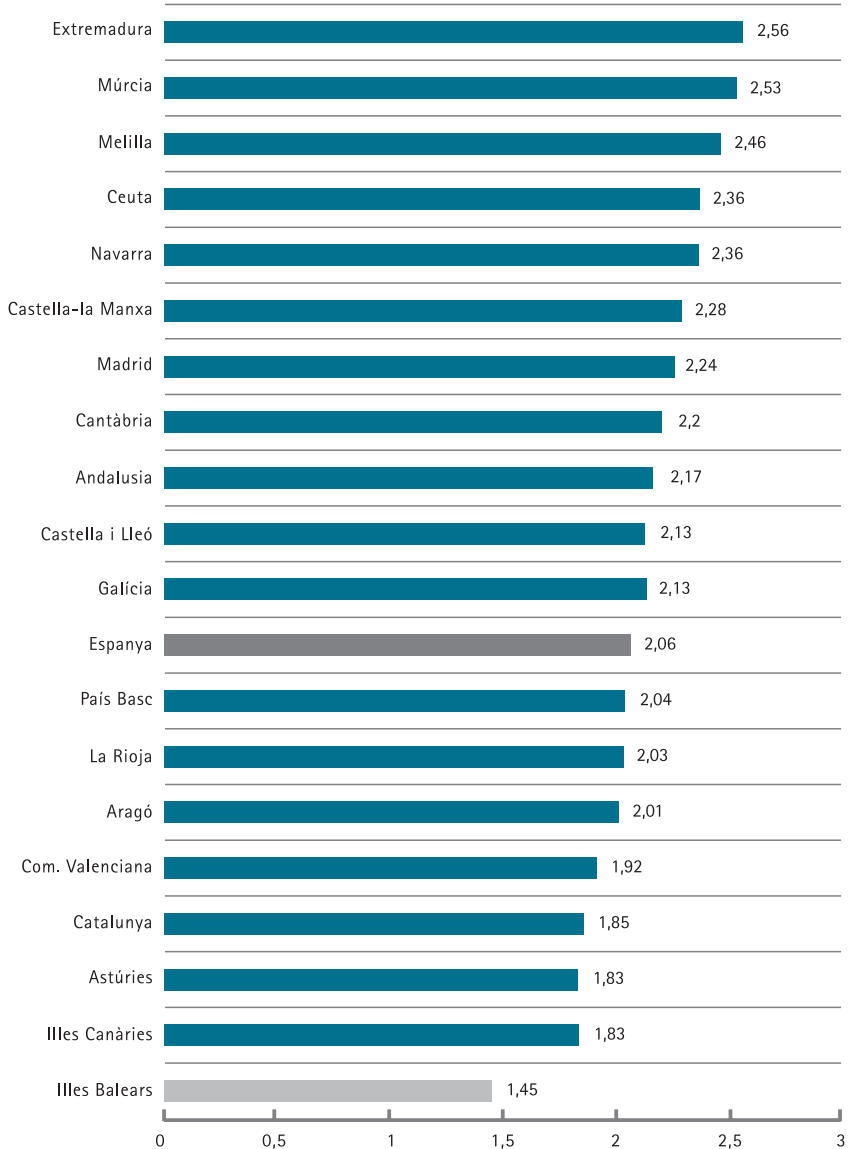
Gràfic I-3
Taxa de creixement del PIB (2010) en termes reals

Font: INE

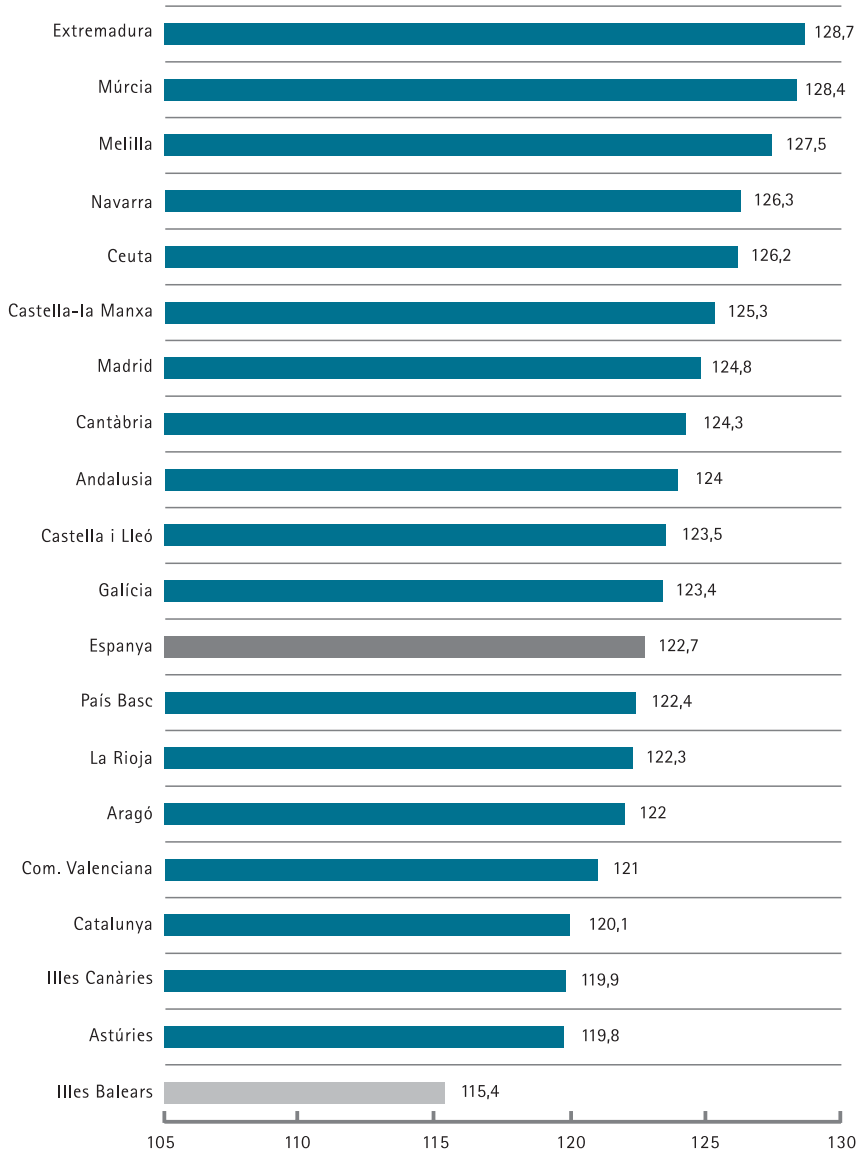
Gràfic I-4a
Taxa de creixement del PIB (2000-2010) en termes reals

Font: INE

Gràfic I-4b

Taxa de creixement del PIB (2000-2010).
Índex de volum encadenat, referència any 2000 = 100

Font: INE

4.2.2.1. El sector primari

Segons l'INE, el sector primari balear presenta un decreixement real del 4,3%, molt més alta que la caiguda del 1,3% que ha registrat l'Estat. Aquesta xifra es desglossa en un creixement de la productivitat del 26,6% i en un decreixement de l'ocupa-

ció del 24,4%. El pes estructural del sector primari balear és de l'1%, la qual cosa representa 1,4 punts per sota del seu pes a Espanya. Exceptuant Ceuta i Melilla, les Balears són la segona comunitat autònoma després de Madrid amb un menor pes sectorial del sector primari. (Vegeu el quadre I-8 i l'apartat 5, Sector primari).

QUADRE I-8. AGRICULTURA I PESCA: PRODUCTE INTERIOR BRUT A PREUS DE MERCAT PER CA¹ (2009-2010)

	2009	2010	Pes sobre PIB	Variació	PIB	Ocupació	Productivitat
	(milions d'euros corrents)				Taxa real de variació interanual		
Andalusia	5.731,95	5.545,56	3,87	-303,79	-5,30	6,01	-6,67
Aragó	1.312,73	1.313,46	4,02	22,32	1,70	22,27	-16,82
Astúries	392,75	390,47	1,69	-4,32	-1,10	-1,51	0,42
Cantàbria	358,73	341,27	2,51	-19,01	-5,30	-25,69	27,44
Castella i Lleó	3.330,27	3.468,80	6,06	129,88	3,90	-4,56	8,86
Castella-la Manxa	2.671,72	2.683,66	7,47	-2,67	-0,10	-1,57	1,49
Catalunya	2.591,18	2.586,89	1,31	-64,78	-2,50	14,90	-15,14
Ceuta	3,32	2,82	0,17	-0,55	-16,60	-	0,00
Comunitat Valenciana	2.044,08	2.106,92	2,06	-14,31	-0,70	-16,90	19,49
Extremadura	1.382,66	1.391,69	7,65	-11,06	-0,80	-9,92	10,12
Galícia	2.286,24	2.329,12	4,19	-9,14	-0,40	-5,46	5,35
Illes Balears	264,91	272,26	1,02	-11,39	-4,30	-24,43	26,64
Illes Canàries	470,30	489,07	1,18	-6,58	-1,40	24,92	-21,07
La Rioja	442,87	441,61	5,61	-2,21	-0,50	0,42	-0,92
Madrid	265,95	271,46	0,14	3,99	1,50	-50,09	103,37
Melilla	9,21	9,28	0,60	-0,08	-0,90	-	-0,90
Múrcia	1.263,74	1.252,12	4,58	-59,40	-4,70	18,52	-19,59
Navarra	464,56	475,76	2,56	5,11	1,10	-10,48	12,94
País Basc	667,82	689,79	1,03	10,69	1,60	-10,33	13,30
Espanya	25.955,00	26.062,00	2,45	-337,42	-1,30	0,88	-2,16

¹. Base 2000.

Font: INE, comptabilitat regional d'Espanya, Enquesta de Població Activa i elaboració pròpia.

4.2.2.2. La indústria i l'energia

La indústria i l'energia a les Illes Balears presenten una baixada del creixement real del 3,3%, de manera que queden 4,6 punts per sota del que ha registrat l'Estat. Aquesta xifra es desglossa en un decreixement de la productivitat de l'11% i en una

caiguda de l'ocupació del 6,2%. El pes estructural de la indústria i l'energia a les Balears és del 5,8%, la qual cosa representa 8,5 punts per sota del seu pes a Espanya. Exceptuant Ceuta i Melilla, les Balears són la comunitat autònoma amb un menor pes sectorial de la indústria i l'energia. (Vegeu el quadre I-9 i l'apartat 6, Sector industrial)

QUADRE I-9. INDÚSTRIA I ENERGIA: PRODUCTE INTERIOR BRUT A PREUS DE MERCAT PER CA ¹ (2009-2010)							
	2009	2010	Pes sobre PIB	Variació	PIB	Ocupació	Productivitat
	(milions d'euros corrents)				Taxa real de variació interanual		
Andalusia	13.416,71	13.723,32	9,58	9,61	0,07	-5,85	-8,33
Aragó	5.911,93	6.021,18	18,44	128,25	2,13	-2,74	-13,38
Astúries	3.975,57	4.117,15	17,81	137,92	3,35	-4,27	-11,33
Cantàbria	2.224,56	2.331,80	17,17	92,81	3,98	-9,48	-4,53
Castella i Lleó	8.907,59	9.128,13	15,94	323,14	3,54	-10,51	-2,91
Castella-la Manxa	5.226,19	5.170,91	14,40	-46,02	-0,89	-7,15	-8,26
Catalunya	34.079,53	35.013,95	17,69	1.151,96	3,29	-3,45	-12,66
Ceuta	105,06	108,35	6,55	3,66	3,38	0,00	-14,06
Comunitat Valenciana	15.204,92	15.215,33	14,91	111,07	0,73	-6,46	-8,34
Extremadura	1.551,34	1.570,60	8,63	15,86	1,01	-5,76	-7,12
Galícia	8.747,38	8.870,25	15,94	141,04	1,59	-11,54	-2,54
Illes Balears	1.600,24	1.539,71	5,78	-51,43	-3,34	-6,18	-11,06
Illes Canàries	2.391,66	2.424,39	5,87	-24,97	-1,03	-11,51	-3,24
La Rioja	1.707,83	1.657,76	21,07	-28,51	-1,72	-2,01	-9,99
Madrid	20.952,81	20.232,12	10,63	-424,87	-2,10	-5,57	-7,57
Melilla	58,50	59,23	3,85	1,06	1,79	-31,25	22,91
Múrcia	3.719,67	3.661,29	13,40	-66,27	-1,81	-7,17	-6,02
Navarra	4.624,16	4.770,01	25,65	210,83	4,42	-10,79	3,17
País Basc	15.719,35	16.200,49	24,22	309,43	1,91	-1,61	-8,91
Espanya	150.125,00	151.816,00	14,29	1.958,43	1,29	-5,93	-8,24

¹. Base 2000.

Font: INE, comptabilitat regional d'Espanya, Enquesta de Població Activa i elaboració pròpia.

4.2.2.3. La construcció

La construcció a les Illes Balears presenta un decreixement real del 7,2%, de manera que queden 0,9 punts per sota del que ha registrat l'Estat. Aquesta xifra es desglossa en un creixement de la productivitat del 13,6% i en una disminució de l'ocupació del 19,7%.

El pes estructural del sector de la construcció a les Illes Balears és del 8,2%, la qual cosa representa un punt per sota del seu pes a Espanya. Exceptuant Ceuta i Melilla, les Balears és la tercera comunitat autònoma després de Madrid i Catalunya amb un menor pes sectorial del sector de la construcció. (Vegeu el quadre I-10 i l'apartat 7, Construcció)

QUADRE I-10. CONSTRUCCIÓ: PRODUCTE INTERIOR BRUT A PREUS DE MERCAT PER CA¹ (2009-2010)

	2009	2010	Pes sobre PIB	Variació	PIB	Ocupació	Productivitat
	(milions d'euros corrents)						
					Taxa real de variació interanual		
Andalusia	16.270,97	15.176,27	10,59	-1.025,07	-6,30	-13,41	3,25
Aragó	3.352,60	3.194,54	9,78	-127,40	-3,80	-6,97	1,90
Astúries	2.763,83	2.655,81	11,49	-168,59	-6,10	-5,41	-1,58
Cantàbria	1.529,15	1.428,58	10,52	-131,51	-8,60	-17,08	12,04
Castella i Lleó	5.924,62	5.580,09	9,74	-355,48	-6,00	-8,22	6,56
Castella-la Manxa	4.475,11	4.144,26	11,54	-393,81	-8,80	-15,09	10,94
Catalunya	17.613,17	16.049,91	8,11	-1.391,44	-7,90	-14,10	11,06
Ceuta	112,18	109,57	6,62	-2,47	-2,20	37,93	-31,34
Comunitat Valenciana	10.871,58	9.689,24	9,49	-902,34	-8,30	-15,56	11,08
Extremadura	2.507,42	2.493,60	13,70	-67,70	-2,70	-0,46	-4,66
Galícia	6.440,48	6.185,57	11,12	-302,70	-4,70	-9,07	6,24
Illes Balears	2.351,95	2.196,87	8,25	-169,34	-7,20	-19,66	13,64
Illes Canàries	3.761,39	3.483,87	8,44	-218,16	-5,80	-6,18	-6,95
La Rioja	800,25	771,32	9,80	-18,41	-2,30	-5,93	1,84
Madrid	16.443,36	14.836,63	7,79	-1.068,82	-6,50	-18,66	16,42
Melilla	127,11	121,43	7,90	-8,39	-6,60	10,00	-13,55
Múrcia	2.618,61	2.455,81	8,99	-96,89	-3,70	-2,57	-7,93
Navarra	1.739,38	1.681,50	9,04	-80,01	-4,60	-10,38	7,34
País Basc	5.818,86	5.536,12	8,28	-151,29	-2,60	-6,87	4,16
Espanya	105.522,00	97.791,00	9,20	-6.647,89	-6,30	-12,57	7,17

¹. Base 2000.

Font: INE, comptabilitat regional d'Espanya, Enquesta de Població Activa i elaboració pròpia.

4.2.2.4. Els serveis

Els serveis a les Balears presenten un creixement real del 0,8%, de manera que queden 0,3 punts per damunt del registrat per l'Estat. Aquesta xifra es desglossa en un decreixement de la productivitat del (-4,5%) i en un augment de l'ocupació del

2,3%. El pes estructural del sector terciari a les Balears és del 76,5%, la qual cosa representa 11 punts per sobre del seu pes a Espanya. Exceptuant Ceuta i Melilla, les Balears és la comunitat autònoma més terciaritzada de l'Estat, seguida de les Canàries i Madrid. (Vegeu el quadre I-11 i l'apartat 8, Els serveis privats)

QUADRE I-11. SERVEIS: PRODUCTE INTERIOR BRUT A PREUS DE MERCAT PER CA¹ (2009-2010)

	2009	2010	Pes sobre PIB	Variació	PIB	Ocupació	Productivitat
	(milions d'euros corrents)				Taxa real de variació interanual		
Andalusia	97.505,58	96.692,60	67,48	0,00	0,0	-1,05	0,05
Aragó	19.631,83	19.355,89	59,27	-176,69	-0,9	-5,95	5,58
Astúries	13.993,12	13.990,38	60,52	83,96	0,6	-3,62	4,27
Cantàbria	8.294,04	8.323,58	61,30	74,65	0,9	1,24	-0,73
Castella i Lleó	34.255,34	34.240,87	59,78	274,04	0,8	1,68	-2,05
Castella-la Manxa	20.891,96	20.865,87	58,10	104,46	0,5	1,73	-1,41
Catalunya	127.583,93	127.470,10	64,41	510,34	0,4	0,34	-1,14
Ceuta	1.293,93	1.293,82	78,18	-1,29	-0,1	-9,71	10,09
Comunitat Valenciana	66.504,46	66.390,03	65,05	133,01	0,2	-1,48	-0,12
Extremadura	11.218,59	11.200,70	61,54	56,09	0,5	0,44	-0,64
Galícia	33.520,36	33.524,35	60,26	167,60	0,5	-1,73	1,76
Illes Balears	20.328,40	20.360,45	76,46	162,63	0,8	2,26	-4,46
Illes Canàries	31.729,71	31.386,39	76,02	-95,19	-0,3	-2,80	0,41
La Rioja	4.340,13	4.330,59	55,03	21,70	0,5	-3,76	3,60
Madrid	138.755,87	138.890,97	72,95	1.387,56	1,0	1,10	-2,67
Melilla	1.208,30	1.216,43	79,15	4,83	0,4	3,79	-4,04
Múrcia	17.666,28	17.636,32	64,54	70,67	0,4	-3,66	3,49
Navarra	10.074,65	10.090,53	54,26	70,52	0,7	5,06	-4,82
País Basc	38.639,48	38.795,48	57,99	270,48	0,7	2,66	-3,18
Espanya	698.097,00	696.734,00	65,57	3.490,48	0,5	-0,27	-0,73

¹. Base 2000.

Font: INE, comptabilitat regional d'Espanya, Enquesta de Població Activa i elaboració pròpia.

QUADRE I-12. TOTAL: PRODUCTE INTERIOR BRUT A PREUS DE MERCAT PER CA¹ (2009-2010)

	2009	2010	Variació	PIB	Ocupació	Productivitat
	(milions d'euros corrents)			Taxa real de variació interanual		
Andalusia	142.994,68	143.300,45	-1.286,95	-0,9	-2,18	-1,45
Aragó	32.497,51	32.656,84	-162,49	-0,5	-4,06	-0,35
Astúries	22.725,58	23.115,78	68,18	0,3	-3,78	0,08
Cantàbria	13.346,29	13.577,64	26,69	0,2	-3,74	0,25
Castella i Lleó	56.388,62	57.279,52	451,11	0,8	-1,91	-1,52
Castella-la Manxa	35.784,89	35.912,82	-322,06	-0,9	-2,21	-1,11
Catalunya	195.644,83	197.919,37	195,64	0,1	-1,61	-2,53
Ceuta	1.629,22	1.655,03	0,00	0,0	-6,88	5,56
Comunitat Valenciana	101.793,15	102.064,28	-610,76	-0,6	-4,34	0,04
Extremadura	17.922,05	18.201,46	0,00	0,0	-1,47	-0,54
Galícia	54.857,45	55.631,00	54,86	0,1	-4,41	1,48
Illes Balears	26.404,89	26.629,48	-79,21	-0,3	-1,78	-2,06
Illes Canàries	41.258,42	41.288,07	-330,07	-0,8	-2,89	-1,35
La Rioja	7.843,40	7.869,18	-23,53	-0,3	-3,43	-0,18
Madrid	189.782,16	190.390,70	0,00	0,0	-1,47	-1,76
Melilla	1.509,41	1.536,81	-1,51	-0,1	3,40	-4,64
Múrcia	27.182,45	27.324,74	-163,09	-0,6	-1,58	-1,85
Navarra	18.183,17	18.596,18	218,20	1,2	-1,49	-1,03
País Basc	65.454,74	66.900,05	523,64	0,8	0,73	-4,20
Espanya	1.053.914,00	1.062.591,00	-1.053,91	-0,1	-2,28	-1,35

¹. Base 2000.

Font: INE, comptabilitat regional d'Espanya, Enquesta de Població Activa i elaboració pròpia.

4.2.2.5. El creixement regional

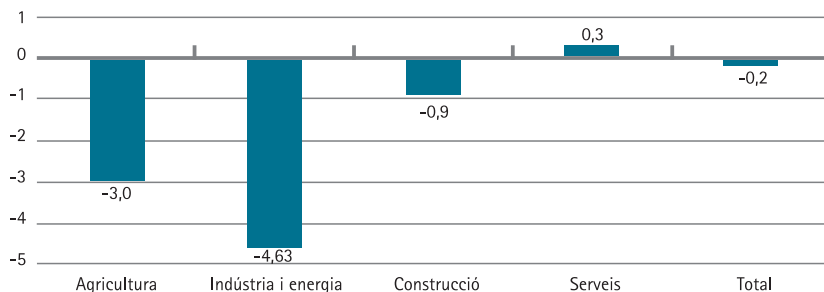
Les Balears presenten un decreixement regional del (-0,3%), de manera que queden 0,2 punts per sota del que ha registrat l'Estat. Aquesta xifra es desglossa

en un decreixement de la productivitat del (-2,1%) i en una caiguda de l'ocupació de (-1,8%)²⁹. (Vegeu el quadre I-12.)

²⁹ El creixement de la productivitat s'explica bàsicament per l'ajust de l'ocupació i les empreses.

Gràfic I-5

Diferencial de les taxes de creixement a preus de mercat (base 2000) de les Illes Balears/Espanya, per sectors econòmics, període 2009–2010

Font: INE, comptabilitat regional d'Espanya

4.2.2.6. El creixement diferencial sectorial

El gràfic de convergència sectorial entre les Illes Balears i Espanya mostra aquests decreixements diferencials sectorials, en què es veu clarament que el menor creixement relatiu del PIB a preus de mercat a les Balears al llarg de l'any 2010 està motivat pel major decreixement relatiu de tots els sectors, excepte en el cas dels serveis, ja que és l'únic sector que presenta un creixement diferencial positiu. (Vegeu el gràfic I-5)

4.2.3. EL TEIXIT EMPRESARIAL BALEAR

A partir de les dades DIRCE de l'INE, es pot comprovar que l'any 2011³⁰ el nombre d'empreses a les Illes Balears ha disminuït en 2.264 (-2,47%), amb un total de 89.562 empreses. Les quatre principals branques

d'activitat pel nombre d'empreses són: comerç al detall, amb 12.195 empreses i una disminució de 551 empreses (-4,32%); construcció, amb 11.067 empreses i una disminució de 1.211 empreses (-9,86%); serveis de menjars i begudes, amb 8.433 empreses i una disminució de 307 empreses (-3,51); activitats de construcció especialitzada, amb 5.529 empreses i una disminució de 307 empreses (-5,26%); i comerç a l'engròs, amb 4.380 empreses i una disminució de 155 empreses (-3,42%).

L'activitat que creix més són els serveis a edificis i activitats de jardineria (105,78%), amb 750 empreses més, i la que creix menys són les activitats de descontaminació i altres serveis de gestió de residus, amb una caiguda del 84% i 26 empreses menys. Cal destacar un any més la pulsació positiva de les activitats que conformen el "nucli dur" de la nova economia del coneixement, com són la investigació i el desenvolupament, amb creixements positius del 5,52% i 26 empreses més. (Vegeu el quadre I-13)

³⁰ Les dades del DIRCE tenen com a referència temporal l'1 de gener. Així, les dades del 2011 recullen en realitat les dades del 2010.

QUADRE I-13. NOMBRE D'EMPRESSES PER ACTIVITAT PRINCIPAL (2009-2010). CNAE2009

	2009	2010	Dif. 10/09	(%)
Total grups CNAE2009	91.826	89.562	-2.264	-2,47
Extracció d'antracita, hulla i lignit	1	2	1	100,00
Altres indústries extractives	67	62	-5	-7,46
Indústria d'alimentació	435	448	13	2,99
Fabricació de begudes	98	104	6	6,12
Indústria del tabac	1	1	0	0,00
Indústria Textil	147	132	-15	-10,20
Confecció de peces de vestir	118	104	-14	-11,86
Indústria del cuir i del calçat	177	161	-16	-9,04
Indústria de la fusta i del suro, excepte mobles; cistelleria i esparteria	594	552	-42	-7,07
Indústria del paper	22	20	-2	-9,09
Arts gràfiques i reproducció de suports gravats	359	352	-7	-1,95
Indústria química	43	43	0	0,00
Fabricació de productes farmacèutics	3	3	0	0,00
Fabricació de productes de cautxú i plàstics	34	33	-1	-2,94
Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics	291	280	-11	-3,78
Metal·lúrgia; fabricació de productes de ferro, acer i ferroaliatges	9	9	0	0,00
Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equip	805	766	-39	-4,84
Fabricació de productes informàtics, electrònics i òptics	30	29	-1	-3,33
Fabricació de material i equip elèctric	23	21	-2	-8,70
Fabricació de maquinària i equip n.c.o.p.	47	38	-9	-19,15
Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	5	4	-1	-20,00
Fabricació d'un altre material de transport	46	46	0	0,00
Fabricació de mobles	436	406	-30	-6,88
Altres indústries manufactureres	248	246	-2	-0,81
Reparació i instal·lació de maquinària i equip	940	759	-181	-19,26
Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	264	206	-58	-21,97

continua

QUADRE I-13. NOMBRE D'EMPRESSES PER ACTIVITAT PRINCIPAL (2009-2010). CNAE2009

	2009	2010	Dif. 10/09	(%)
Captació, depuració i distribució d'aigua	165	163	-2	-1,21
Recollida i tractament d'aigües residuals	10	8	-2	-20,00
Recollida, tractament i eliminació de residus; valorització	115	77	-38	-33,04
Activitats de descontaminació i altres serveis de gestió de residus	31	5	-26	-83,87
Construcció d'edificis	12.278	11.067	-1.211	-9,86
Enginyeria civil	461	433	-28	-6,07
Activitats de construcció especialitzada	5.836	5.529	-307	-5,26
Venda i reparació de vehicles de motor i motocicletes	1.677	1.770	93	5,55
Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç, excepte de vehicles de motor i motocicletes	4.535	4.380	-155	-3,42
Comerç al detall, excepte de vehicles de motor i motocicletes	12.746	12.195	-551	-4,32
Transport terrestre i per canonada	4.142	4.012	-130	-3,14
Transport marítim i per vies navegables interiors	66	67	1	1,52
Transport aeri	20	17	-3	-15,00
Emmagatzematge i activitats annexes al transport	430	415	-15	-3,49
Activitats postals i de correus	101	105	4	3,96
Serveis d'allotjament	1.654	1.639	-15	-0,91
Serveis de menjars i begudes	8.740	8.433	-307	-3,51
Edició	272	250	-22	-8,09
Activitats cinematogràfiques, de vídeo i de programes de televisió, enregistrament de so i edició musical	175	151	-24	-13,71
Activitats de programació i emissió de ràdio i televisió	70	64	-6	-8,57
Telecomunicacions	128	129	1	0,78
Programació, consultoria i altres activitats relacionades amb la informàtica	447	544	97	21,70
Serveis d'informació	86	91	5	5,81
Serveis financers, excepte assegurances i fons de pensions	98	166	68	69,39
Assegurances, reassegurances i fons de pensions, excepte Seguretat Social obligatòria	14	14	0	0,00
Activitats auxiliars als serveis financers i a les assegurances	1.625	1.580	-45	-2,77

continua

QUADRE I-13. NOMBRE D'EMPRESSES PER ACTIVITAT PRINCIPAL (2009-2010). CNAE2009

	2009	2010	Dif. 10/09	(%)
Activitats immobiliàries	3.986	4.003	17	0,43
Activitats jurídiques i de comptabilitat	4.043	3.975	-68	-1,68
Activitats de les seus centrals; activitats de consultoria de gestió empresarial	555	558	3	0,54
Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria; assajos i anàlisis tècniques	3.192	3.161	-31	-0,97
Investigació i desenvolupament	471	497	26	5,52
Publicitat i estudis de mercat	875	862	-13	-1,49
Altres activitats professionals, científiques i tècniques	846	962	116	13,71
Activitats veterinàries	221	224	3	1,36
Activitats de lloguer	1.511	1.492	-19	-1,26
Activitats relacionades amb l'ocupació	95	99	4	4,21
Activitats d'agències de viatges, operadors turístics, serveis de reserves i activitats que hi estan relacionades	498	485	-13	-2,61
Activitats de seguretat i investigació	64	77	13	20,31
Serveis a edificis i activitats de jardineria	709	1.459	750	105,78
Activitats administratives d'oficina i altres activitats auxiliars a les empreses	2.224	2.129	-95	-4,27
Educació	1.556	1.574	18	1,16
Activitats sanitàries	3.202	3.308	106	3,31
Assistència en establiments residencials	61	63	2	3,28
Activitats de serveis socials sense allotjament	93	94	1	1,08
Activitats de creació, artístiques i espectacles	768	730	-38	-4,95
Activitats de biblioteques, arxius, museus i altres activitats culturals	56	96	40	71,43
Activitats de jocs d'atzar i apostes	344	328	-16	-4,65
Activitats esportives, recreatives i d'entreteniment	1.128	1.075	-53	-4,70
Activitats associatives	776	713	-63	-8,12
Reparació d'ordinadors, efectes personals i articles d'ús domèstic	590	715	125	21,19
Altres serveis personals	2.797	2.752	-45	-1,61

Font: INE. Directori Central d'Empreses.

Cal destacar que les microempreses (de 0 a 9 assalariats) representen el 95,5% del total (85.520 empreses), de les quals el 55,7% (47.635 empreses) són empresaris autònoms i el 28,8% (24.667 empreses) tenen només un o dos assalariats. Les petites empreses (de 10 a 49 assalariats) representen el 3,9% (3.490 empreses), mentre que les mitjanes i les grans (de 50 i més assalariats) només representen el 0,6% (552 empreses). La crisi econòmica de l'any 2010 ha afectat de forma generalitzada tots aquests col·lectius d'empreses, si bé en menor proporció les microempreses, amb caigudes de l'1,8%, del 14,8% per a les petites, i del 6,4% per a les mitjanes i grans.

4.3.

L'ANÀLISI DE LA DEMANDA DE LES ILLES BALEARS PER COMUNITATS AUTÒNOMES

Les Illes Balears presenten un superàvit comercial positiu per un valor de 2.085,1 milions d'euros, el qual s'explica íntegrament pel superàvit comercial referit a l'estranger, que és de 3.270,3 milions d'euros i que permet finançar amb escreix el dèficit comercial respecte de la resta de comunitats autònomes, que és de -1.185,2 milions d'euros. El fet que aquest dèficit interior no sigui més abundant s'explica perquè en la balança comercial s'hi inclou la de serveis, que comptabilitza el superàvit turístic balear respecte de la resta de comunitats autònomes. (Vegeu el quadre I-14)

Així, les Balears, gràcies al turisme, presenten, després de Navarra (9,09%), el

segon saldo comercial net exterior respecte de l'oferta interior (7,73%). Les altres comunitats autònomes que també presenten un saldo net exterior positiu són, per ordre d'importància, Madrid (6,69%), Catalunya (5,52%), el País Basc (4,93%) i la Comunitat Valenciana (2,38%). Aquests percentatges mostren una estabilitat estructural al llarg del decenni 2000-2009.

Igualment, es pot observar que hi ha una gran correlació entre les comunitats autònomes que tenen un superàvit comercial important respecte de l'oferta interior i l'elevat rànquing en el seu grau de desenvolupament regional.

Aquest saldo comercial net exterior elevat comporta un percentatge més baix pel que fa als diferents components de la demanda final. Així, l'anàlisi de l'estructura de la demanda final per comunitats autònomes mostra comportaments diferents de les Illes Balears, com el fet que és la comunitat autònoma que mostra el segon percentatge més baix de demanda interna en relació amb l'oferta interior o renda interior bruta, amb el 92,3% (1,4 punts per sobre de Navarra). Aquest fet s'explica perquè és la comunitat autònoma que mostra una participació relativa més reduïda del consum públic, amb el 12,6%, la més baixa de l'Estat, la qual cosa també comporta que, amb un 6,3% de mitjana al llarg del període 2000-2010, sigui la tercera comunitat autònoma amb un percentatge més baix d'ocupació pública respecte a l'ocupació total, només superada a la baixa per Catalunya i la Comunitat Valenciana. (Vegeu el quadre I-15 i l'addenda).

QUADRE I-14. VARIABLES EXPLICATIVES DEL SUPERÀVIT COMERCIAL A LES BALEARS (2002-2009)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
	(milions d'euros corrents)							
1. Oferta interior (1=2+3)	20.247,40	21.263,10	22.487,30	23.934,80	25.687,80	27.193,00	27.926,90	26.958,50
2. Demanda interior	18.149,50	19.498,90	20.830,40	22.534,60	24.449,60	25.852,30	26.527,00	24.873,40
2.1 Consum privat	10.929,90	11.525,80	11.765,20	12.911,60	14.892,60	15.474,00	15.849,10	15.393,60
2.2 Consum públic	2.345,80	2.534,90	2.965,70	3.007,00	2.408,40	2.733,20	3.242,80	3.408,60
2.3 Formació bruta de capital	4.873,80	5.438,20	6.099,50	6.616,00	7.148,60	7.645,10	7.435,10	6.071,20
3. Saldo comercial	2.097,90	1.764,20	1.656,90	1.400,20	1.238,20	1.340,70	1.399,90	2.085,10
3.1 Exportacions de béns i serveis	16.214,50	16.851,80	17.784,00	18.521,70	19.675,50	20.449,00	21.859,90	20.667,60
3.2 Importacions de béns i serveis	14.116,60	15.087,60	16.127,10	17.121,50	18.437,30	19.108,30	20.460,00	18.582,50
3.3 Saldo comercial interior (resta de comunitats autònomes) (3.3=3.3.1-3.3.2)	-552,10	-370,50	-548,90	-634,90	-954,60	-1.276,60	-1.978,00	-1.185,20
3.3.1 Exportacions de béns i serveis	10.813,10	11.968,80	12.390,50	13.112,90	13.780,20	13.784,40	14.883,70	14.595,90
3.3.2 Importacions de béns i serveis	11.365,20	12.339,30	12.939,40	13.747,80	14.734,80	15.061,00	16.861,70	15.781,10
3.4 Saldo comercial amb l'estranger ((3.4= 3.4.1+3.4.2)-(3.4.3+3.4.4))	2.650,00	2.134,70	2.205,80	2.035,10	2.192,80	2.617,30	3.377,90	3.270,30
3.4.1 Exportacions de béns	1.270,80	995,00	1.186,20	1.064,30	1.190,40	1.619,50	1.568,20	1.225,80
3.4.2 Exportacions de serveis	4.130,60	3.888,00	4.207,30	4.344,50	4.704,90	5.045,10	5.408,00	4.845,90
3.4.3 Importacions de béns	1.727,50	1.707,40	2.018,70	2.049,00	2.208,40	2.374,50	1.885,80	1.318,80
3.4.4 Importacions de serveis	1.023,90	1.040,90	1.169,00	1.324,70	1.494,10	1.672,80	1.712,50	1.482,60

continua

QUADRE I-14. VARIABLES EXPLICATIVES DEL SUPERÀVIT COMERCIAL A LES BALEARS (2002-2009)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
4. Balanç de rendes i transferències netes	-1.991,80	-1.888,20	-1.415,80	413,90	378,49	173,49	56,09	-910,36
5. Saldo per operacions corrents(5=3+4)	106,10	-124,00	241,10	1.814,10	1.616,69	1.514,19	1.455,99	1.174,74
Pro memòria:								
% Superàvit comercial /oferta interior a Navarra	11,08	8,86	7,59	7,22	6,39	4,57	6,06	9,09
% Superàvit comercial /oferta interior a les Balears	10,36	8,30	7,37	5,85	4,82	4,93	5,01	7,73
% Superàvit comercial /oferta interior a Madrid	4,22	4,55	4,71	4,61	3,66	4,09	4,44	6,69
% Superàvit comercial /oferta interior a Catalunya	5,82	5,23	4,01	3,56	2,80	2,85	3,17	5,52
% Superàvit comercial /oferta interior al País Basc	7,94	6,50	5,87	4,88	3,89	3,04	3,69	4,93
% Superàvit comercial /oferta interior a la C. Valenciana	4,26	3,30	2,87	2,80	1,93	0,98	1,35	2,38

Font: FUNCAS, Balance económico regional (autonomías y provincias) años 2000 a 2009, i elaboració pròpia.

QUADRE I-15. ESTRUCTURA DE LA DEMANDA FINAL PER CA (2009)

Autonomies	Consum privat	Consum públic	Inversió	Demanda interna	Vendes externes	Compres externes	Saldo exterior
Madrid	57,80	13,90	21,70	93,30	93,10	86,40	6,70
Catalunya	59,80	15,10	20,10	95,10	112,20	107,30	4,90
Andalusia	61,00	27,30	22,10	110,30	84,90	95,20	-10,30
C. Valenciana	57,70	17,40	22,50	97,60	92,60	90,20	2,40
País Basc	57,10	18,20	19,20	94,50	86,90	81,40	5,50
Castella i Lleó	59,00	29,00	27,90	115,90	74,00	89,80	-15,90
Galícia	60,70	25,10	28,60	114,40	89,80	104,20	-14,40
Illes Canàries	59,10	26,00	23,30	108,30	115,90	124,30	-8,30
Castella-la Manxa	60,00	27,20	32,00	119,10	73,70	92,90	-19,10
Aragó	61,50	20,40	23,40	105,30	89,90	95,20	-5,30
Múrcia	62,50	22,40	21,70	106,70	78,70	85,40	-6,70
Illes Balears	57,10	12,60	22,50	92,30	76,70	68,90	7,70
Astúries	61,50	26,40	24,40	112,20	66,70	78,90	-12,20
Navarra	56,20	20,00	14,70	90,90	93,10	84,00	9,10
Extremadura	56,20	34,80	32,20	123,20	53,70	77,00	-23,20
Cantàbria	61,90	20,00	20,70	102,50	74,30	76,80	-2,50
La Rioja	61,30	16,90	21,50	99,60	89,90	89,50	0,40
Espanya	60,30	18,26	26,92	105,48	92,55	98,03	-5,48

Font: FUNCAS, *Balance económico regional (autonomías y provincias) años 2000 a 2009*, i elaboració pròpia.

continua addenda

En el cas de les Balears, podem ampliar aquesta informació sobre el saldo net exterior comercial a partir de les dades de duanes, que donen informació desglossada per productes de les exportacions i de

les importacions. (Vegeu el quadre I-16 i el gràfic I-6)³¹

³¹ Aquesta informació ha tengut la col·laboració de Catalina Barceló.

ADDENDA

QUADRE I-15A. NIVELL DE TREBALL PÚBLIC PER COMUNITAT AUTÒNOMA (2000-2010)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Var. 2010- 2000	(%)
Andalusia	445.295	454.588	477.005	516.942	517.445	513.223	511.187	504.426	507.006	547.329	571.006	125.711	18,3
Aragó	72.052	78.353	74.853	78.704	86.190	84.441	95.274	98.792	103.547	96.924	97.589	25.537	3,7
Astúries	67.372	69.075	66.956	65.314	73.808	71.737	70.499	70.621	75.581	74.612	71.849	4.477	0,7
Cantàbria	29.824	31.176	30.903	36.382	34.632	36.688	41.266	40.819	39.084	39.920	43.824	14.000	2,0
Castella i Lleó	166.096	169.667	164.426	175.240	174.509	180.305	178.946	179.251	180.539	185.060	195.735	29.639	4,3
Castella-la Manxa	11.040	114.136	119.183	122.078	123.322	131.501	137.493	151.359	144.569	155.718	161.480	47.440	6,9
Catalunya	282.092	282.800	285.611	315.724	344.677	379.041	365.198	364.538	367.693	400.032	405.632	123.540	18,0
Ceuta i Melilla	18.866	22.795	23.252	22.607	22.644	21.850	19.491	21.945	21.254	23.283	19.806	940	0,1
C. Valenciana	201.838	211.232	210.529	224.048	224.646	242.026	243.291	245.675	251.899	258.593	266.923	65.085	9,5
Extremadura	72.044	78.633	83.320	85.831	88.405	88.143	93.765	100.156	99.182	101.620	99.790	27.746	4,0
Galícia	146.809	155.058	153.637	175.334	172.870	179.732	190.214	190.926	197.955	191.598	195.571	48.762	7,1
Illes Balears	42.999	50.287	58.477	57.032	51.722	56.233	61.829	58.452	58.075	63.906	69.548	26.549	3,9
Illes Canàries	121.059	124.807	136.983	141.009	143.054	147.048	142.140	141.552	145.196	144.372	138.589	17.530	2,6
La Rioja	13.833	14.275	15.156	17.066	14.559	18.531	18.025	21.044	19.491	19.730	18.557	4.724	0,7
Madrid	415.705	409.022	435.826	422.807	466.408	468.437	450.013	471.167	459.609	492.907	493.286	77.581	11,3
Múrcia	71.229	68.116	77.847	78.000	75.953	80.677	79.445	78.413	87.975	95.772	89.715	18.486	2,7
Navarra	34.173	36.379	36.791	32.811	34.545	38.394	39.002	38.259	39.622	37.253	38.465	4.292	0,6
País Basc	115.123	125.204	124.082	130.097	128.482	124.857	136.491	135.545	136.743	132.196	139.259	24.136	3,5
Espanya	2.430.449	2.495.603	2.574.837	2.697.026	2.777.871	2.862.864	2.873.569	2.912.940	2.995.020	3.060.825	3.116.624	686.175	100,0

Font: Miguel Angel Malo, Luis Garrido y Begoña Cueto, "El empleo público en España", en *Dos ensayos de actualidad sobre la economía española*. FUNCAS 2011.

continua addenda

ADDENDA

QUADRE I-15B. INCIDÈNCIA RELATIVA DEL TREBALL PÚBLIC PER CA (TREBALL PÚBLIC DIVIDIT PER LA RESTA DEL TREBALL, EN PERCENTATGE) (2000-2010)												
2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Var. 2010- 2000	Mitjana 2000
Andalusia	6,6	6,9	7,4	7,3	7,2	7,0	6,8	6,7	7,2	7,5	0,9	7,0
Aragó	6,5	7,1	6,7	7,0	7,6	7,3	8,2	8,4	8,7	8,1	1,6	7,6
Astúries	6,8	7,0	6,8	6,6	7,5	7,3	7,2	7,7	7,6	7,3	0,5	7,2
Cantàbria	6,0	6,3	6,2	7,3	6,8	7,2	8,0	7,8	7,4	7,5	2,3	7,1
Castella i Lleó	7,3	7,5	7,3	7,8	7,7	8,0	7,9	7,9	8,1	8,6	1,3	7,8
Castella-La Manxa	7,1	7,0	7,3	7,3	7,3	7,6	7,8	8,5	7,9	8,3	1,6	7,7
Catalunya	4,8	4,7	4,7	5,1	5,5	5,9	5,5	5,4	5,4	5,8	1,1	5,3
Ceuta i Melilla	16,2	20,1	20,5	19,8	19,8	19,0	16,6	18,9	17,9	19,7	-0,6	18,6
C. Valenciana	5,3	5,4	5,3	5,5	5,3	5,6	5,5	5,4	5,4	5,5	0,4	5,4
Extremadura	7,4	8,1	8,6	8,8	9,1	9,0	9,7	10,3	10,2	10,5	2,9	9,3
Galícia	5,8	6,1	6,1	7,0	6,9	7,1	7,6	7,6	7,8	7,6	1,9	7,0
Illes Balears	5,5	6,3	7,1	6,7	5,8	6,2	6,7	6,1	5,9	6,4	1,4	6,3
Illes Canàries	7,7	7,7	8,3	8,3	8,3	8,3	7,8	7,6	7,6	7,5	0,6	7,8
La Rioja	5,5	5,6	5,8	6,4	5,3	6,7	6,4	7,4	6,7	6,7	0,9	6,3
Madrid	8,7	8,4	8,7	8,2	8,9	8,7	8,2	8,4	8,0	8,5	-0,2	8,5
Múrcia	6,6	6,1	6,9	6,7	6,3	6,6	6,3	6,0	6,6	7,1	0,0	6,5
Navarra	6,7	7,1	7,1	6,2	6,5	7,1	7,2	6,9	7,0	6,5	0,0	6,8
País Basc	5,9	6,5	6,4	6,7	6,6	6,4	7,0	6,9	6,9	6,7	1,1	6,6
Espanya	6,5	6,6	6,7	6,9	7,0	7,1	7,0	7,0	6,9	7,2	0,8	6,9

Font: Miguel Àngel Malo, Luis Garrido y Begoña Cueto, "El empleo público en España" en Dos ensayos de actualidad sobre la economía española. FUNCAS 2011.

QUADRE I-16. COMERÇ EXTERIOR PER SECCIONS ARANZELÀRIES (2009-2010). MILERS D'EUROS

	Exportacions		Importacions		Saldo exterior					
	2009	2010	%	2009	2009	2010	%			
Total	1.193.523	808.978	-32,2%	1.156.010	1.558.638	34,8%	37.513	-749.659	-787.172	-2098,4%
Partides distorsionants	365.764	179.016	-51,1%	166.517	648.831	289,6%	199.247	-469.815	-669.062	-335,8%
Productes minerals	447.035	227.898	-49,0%	367.556	350.222	-4,7%	79.479	-122.324	-201.803	-253,9%
Total sense partides distorsionants	380.724	402.064	5,6%	621.936	559.584	-10,0%	-241.212	-157.520	83.692	-34,7%
Aliments	21.089	25.173	19,4%	55.541	54.575	-1,7%	-34.452	-29.402	5.050	-14,7%
Preparacions d'aliments i begudes	9.588	11.224	17,1%	38.491	35.905	-6,7%	-28.903	-24.681	4.221	-14,6%
6 Productes d'indústries químiques i derivats	23.172	53.394	130,4%	18.938	19.856	4,8%	4.234	33.538	29.304	692,1%
7 Materials plàstics artificials, cautxú i les manufactures relacionades	2.947	21.953	645,0%	10.790	11.051	2,4%	-7.843	10.901	18.745	-239,0%
8 Pells, cuiros, pel·leteria i les manufactures relacionades	13.111	22.556	72,0%	24.313	28.945	19,1%	-11.202	-6.389	4.814	-43,0%
9 Fusta, carbó vegetal, suro i les manufactures relacionades	273	1.329	387,5%	7.967	9.868	23,8%	-7.695	-8.539	-844	11,0%
10 Paper i manufactures arts gràfiques	1.143	6.680	484,2%	11.174	10.097	-9,6%	-10.030	-3.417	6.613	-65,9%
11 Materials tèxtils i les manufactures relacionades	4.900	5.695	16,2%	50.757	49.063	-3,3%	-45.858	-43.368	2.490	-5,4%
12 Calçat, capells, paraigües, plomes i flors artificials	111.423	121.060	8,6%	36.830	46.027	25,0%	74.592	75.033	441	0,6%
13 Manufactures de pedra, ciment, ceràmica i vidre	3.792	4.290	13,1%	9.077	10.229	12,7%	-5.285	-5.939	-654	12,4%
14 Perles fines, pedres, metalls preciosos i bijuteria	6.029	5.476	-9,2%	8.678	10.346	19,2%	-2.648	-4.869	-2.221	83,9%
15 Metalls comuns i les manufactures relacionades	15.179	18.826	24,0%	18.084	14.830	-18,0%	-2.905	3.996	6.901	-237,5%
16 Màquines i aparells, material elèctric	103.733	59.906	-42,3%	254.911	178.087	-30,1%	-151.178	-118.181	32.997	-21,8%
17 Material de transport	52.799	33.836	-35,9%	20.500	30.637	49,5%	32.299	3.198	-29.101	-90,1%
18 Òptica, fotografia i cinema, aparells de precisió	2.361	2.915	23,5%	14.300	15.918	11,3%	-11.939	-13.003	-1.064	8,9%
19 Armes i munició, les parts que les conformen i els accessoris	0	0	0,0%	89	43	-51,7%	-89	-43	46	-51,7%
20 Mercaderies i productes diversos	5.494	5.153	-6,2%	39.288	31.879	-18,9%	-33.794	-26.726	7.068	-20,9%
21 Objectes d'art, de col·lecció o d'antiguitat	1.302	914	-29,8%	1.687	1.164	-31,0%	-385	-250	135	-35,1%
22 No classificats	2.389	1.685	-29,5%	522	1.065	104,3%	1.867	619	-1.248	-66,8%

Partides distorsionants: aeronaus, vehicles especials i les parts que els conformen, vaixells i la resta d'artefactes flotants.

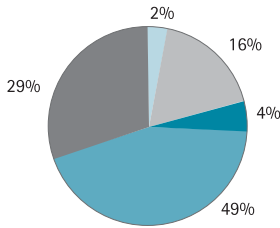
Font: Elaboració pròpia amb dades dels CSC - Agència Tributària

Les dades corresponen a origen i destinació a les Illes Balears (classificació per unitat de producció)

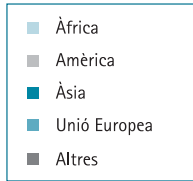
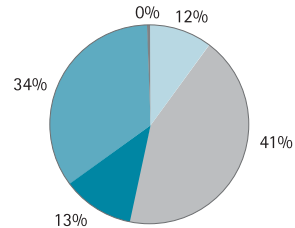
Gràfic I-6

Comparació d'exportacions i importacions de les Illes Balears amb Espanya, 2010

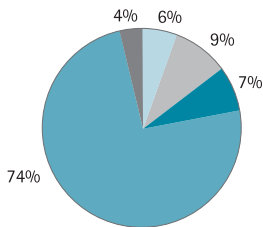
Exportacions Illes Balears, 2010

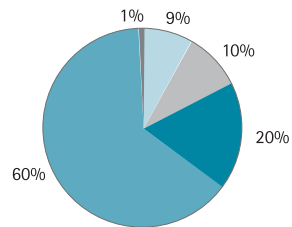
Importacions Illes Balears, 2010

Exportacions Espanya, 2010

Importacions Espanya, 2010

Font: Elaboració pròpia amb dades dels CSC - Agència Tributària

Així, la feble situació econòmica del 2010 i el fràgil escenari de les economies europees i internacionals han continuat repercutint en ajustaments a la baixa a les exportacions³². Al 2010, les exportacions s'han reduït un 32,2%. En total, s'han aconseguit 808,9 milions d'euros,

enfront dels 1.193,5 milions d'euros del 2009. No obstant això, aquestes xifres han estat distorsionades per unes partides no productives que han alterat el resultat. Aquestes exportacions, considerades tradicionalment distorsionadores, són les partides d'aeronaus i de vaixells. I, a més a més, el 2010, igual que els tres anys anteriors, s'hi ha d'incloure també el petroli. Aquesta partida ha tenguut un paper destacat, ja que més del 28% del total exportat ha correspost a combustibles. No obstant això, la xifra que serveix per analitzar la situació real del comerç exterior és la que descompta les partides distorsionadores. En aquest cas, les exportacions de partides produc-

³² La informació estadística que s'analitza procedeix del CSC-Agència Tributària corresponent a la classificació «Origen/destinació – Fiscal». És a dir, es té en compte la classificació relativa a la duana des d'on es fa l'operació (aquest és el criteri utilitzat pel Departament de Duanes, Ministeri d'Economia), i, si aquesta es desconeix, s'utilitzaria la classificació «Fiscal», que utilitza el codi de domicili fiscal de l'empresa per classificar l'operació.

A més, les estadístiques utilitzades per al 2009 no són definitives. És a dir, poden patir canvis en un futur. Les dades definitives no es tanquen fins al mes de desembre de cada any. Per tant, les valoracions d'aquest epígraf estan subjectes a revisió en l'elaboració de la Memòria del CES de cada any.

tives han vist com en els seus imports es reflectia la recuperació econòmica dels països centreeuropeus, els nostres principals clients. Les exportacions productives, que s'obtenen per diferència entre les exportacions de totes les partides i les distorsionadores, han crescut un 5,6% i han registrat els 402,1 milions d'euros, enfront els 380,7 milions d'euros de l'any anterior. El 2010 la importància de les exportacions productives ha superat la del 2009, ja que s'ha passat d'una quota del 30% a una del 50%.

Per importància de productes exportats, mesurats en termes monetaris, les grans partides quasi no registren diferències respecte a l'any anterior. Dins les primeres deu partides exportades, les coincidències d'un any a l'altre són elevades. Amb tot, és oportú comentar algunes peculiaritats.

En primer lloc, continua destacant el paper fonamental de la partida de combustibles minerals, les exportacions de la qual corresponen al subministrament per a embarcacions i aeronaus estrangeres. Des del 2005, els combustibles s'havien posicionat en tercer lloc amb imports propers als 95.000 milers d'euros, creixent unes taxes properes al 10%. Tot i així, des de 2007 i fins als nostres dies, les seves exportacions s'han convertit en les primeres com a conseqüència de l'increment incessant del seu preu. El 2010 les seves exportacions s'han reduït un 49% i han arribat als 227.898 milers d'euros. Aquestes exportacions s'han englobat en la partida de productes combustibles.

En segon lloc, s'ha de destacar que les exportacions de mobles i de bijuteria han perdut quota respecte al 2009 i no estan

entre les primeres deu partides més exportades. Per segon any consecutiu ha disminuït el volum de les seves exportacions.

En tercer lloc, crida l'atenció el comportament de les exportacions de productes plàstics, que inclouen insecticides i herbicides, no només per l'import, 18 milions d'euros, sinó també pel creixement, multiplicat per nou, respecte al 2009. Les exportacions de fundició, ferro i acer, que han correspost a desaprofitaments metàl·lics, s'han mantingut per segon any consecutiu. Aquests desaprofitaments, els han generat part dels cotxes vells donats de baixa pel Pla Renove.

Des de fa anys, el calçat és, per excel·lència, la principal partida exportada i el 2010 es manté al capdavant de les exportacions. El protagonisme que han tengut les exportacions de calçat a l'activitat productiva exportadora de les Illes Balears ha continuat essent contundent. Tres de cada deu euros exportats corresponen a calçat, convertint-se en el producte d'especialitat exportadora més elevat a les Illes Balears. Se n'han venut 121.009 milers d'euros, enfront els 111.396 milers d'euros de l'any anterior. L'impuls de la demanda interna dels països europeus, principal mercat receptor, han fet augmentar un 8,6% les vendes a fora. Per països, cap a França s'han exportat 24.030 milers d'euros de calçat, prop del 20% del total. Aquest país ha recuperat la seva quota i s'ha convertit en el primer país importador. El segueixen, molt de prop, Alemanya (22.319 milers d'euros) i Itàlia (22.305 milers d'euros). A aquests tres països s'hi envia més del 56% de les exportacions de calçat, que sumen, en total, 68.653 milers d'euros l'any.

Repetint a la segona posició, s'hi situen les exportacions de calderes, màquines i artefactes mecànics. S'han exportat 53.520 milers d'euros, un 37,2% menys que el 2009. Aquesta partida engloba les exportacions de dos productes diferents distribuïts a dos mercats geogràfics distints. Per una part, s'han exportat calderes, refrigeradors, congeladors o altres màquines elèctriques per a establiments hotelers. La major part d'aquests productes s'han exportat a Mèxic, la República Dominicana i Cap Verd. La diferència respecte al 2009 és que les exportacions s'han atomitzat en més de 60 productes diferents d'escàs import. I, per altra part, s'han exportat turboreactors i turbopropulsors de gas, que s'han enviat a Portugal (21.445 milers d'euros) i a Suècia (10.444 milers d'euros). Aquesta partida s'ha classificat en la general de màquines i material elèctric, que ha arribat als 59.906 milers d'euros, un 42,3% menys que el 2009.

En tercer lloc, també mantenint la posició, hi ha les exportacions de vehicles automòbils, englobades a la secció de material de transport. El 2010 s'han exportat 33.836 milers d'euros de vehicles, enfront els 52.798 milers d'euros de l'any 2009. Aquestes exportacions corresponen, en bona part, als cotxes destinats a lloguer, els principals destins dels quals han estat Alemanya (26.591 milers d'euros) i, a més distància, França (3.357 milers d'euros).

Guanyant una posició i situant-se en el quart lloc, el producte més exportat ha estat el d'olis essencials, que corresponen a perfum i a aigua de flor d'ametla produïda a Mallorca. Aquest producte ha generat un total de 24.407 milers d'euros,

amb un increment d'un 48,0%, respecte al 2009. Aquest producte ha anat guanyant quota, i ha passat de representar un 4,2% de les exportacions productives el 2009 a un 6,1% el 2010. Aquestes exportacions s'inclouen en la secció de productes d'indústries químiques i derivats, que sumen un total de 53.394 milers d'euros (un 130,4% més que el 2009). Per destinacions, aquestes essències s'han continuat enviant, principalment, als Països Baixos (7.317 milers d'euros), Alemanya (3.246 milers d'euros) i el Regne Unit (2.344 milers d'euros).

En cinquena posició, i guanyant-ne una respecte a l'any passat, hi ha les exportacions de pells (excepte la pelleteria) i cuir. S'han registrat 19.485 milers d'euros, amb un creixement d'un 78,7% respecte a l'any anterior. Aquestes exportacions han correspost, bàsicament, a cuirs preparats després de l'adobat o de l'assecat (14.861 milers de euros) i a cuirs i pells acamussades o enxarolades i les seves imitacions (2.343 milers d'euros). Els dos productes se solen utilitzar per a la fabricació de calçat i de roba de vestir. Els mercats als quals s'han enviat han estat, principalment, el Marroc (8.150 milers d'euros), la Xina (6.343 milers d'euros) i Hong Kong (1.996 milers d'euros).

A la sisena posició, i entrant per primera vegada en el rànquing dels principals productes exportats des de fa anys, s'hi han situat els productes de plàstic i les seves manufactures. S'ha exportat per valor de 18.144 milers d'euros, la qual cosa suposa un creixement del 637,5% respecte a l'any anterior. El 27% de les exportacions corresponen a polímers acrílics de formes

primàries, un 21% a polièster de formes primàries i un 14% a articles de plàstic per a la construcció. Per països, s'ha exportat a Alemanya (10.455 milers d'euros), a França (3.246 milers d'euros) i la República Dominicana (2.231 milers d'euros).

En setè lloc, amb un creixement espectacular, s'hi han situat els diversos productes d'indústries químiques, que han passat d'exportar uns 205.000 euros el 2009 a 17.902 milers d'euros l'any 2010. Aquesta partida recull les exportacions d'insecticides, raticides, fungicides i herbicides. Alemanya ha estat l'únic país al qual s'han exportat aquests productes químics.

Les gomes, resines i altres sucres i extractes vegetals s'han mantingut en vuitè lloc. Corresponen a exportacions d'espessants derivats de vegetals. El 2010 s'han exportat 10.391 milers d'euros, la qual cosa ha suposat un 55,2% més que el 2009. Per països, més del 76% del total d'exportacions d'aquest producte s'ha destinat a Alemanya (3.038 milers d'euros), Dinamarca (1.821 milers d'euros), el Japó (1.770 milers d'euros) i els Estats Units (1.275 milers d'euros).

En novena posició s'hi han mantingut les exportacions de ferro i acer, que el 2009 van ser una novetat per mor del seu import. En aquesta partida, s'hi engloben els desapropitaments i deixalles (ferralla) de fundició, ferro o acer, que el 2009 varen correspondre, bàsicament, a cotxes vells entregats dins el Pla Renove i donats de baixa. Les exportacions d'aquestes deixalles es varen usar com a matèries primeres a les empreses siderúrgiques no integrades en la fabricació de materials per la

construcció. El 2010 la xifra ha continuat augmentant: s'han exportat 8.076 milers d'euros, un 28,3% més que el 2009 (que va registrar els 6.296 milers d'euros, enfront dels 110.000 euros de 2008). Les exportacions d'aquesta partida s'han enviat gairebé exclusivament a Portugal (7.784 milers d'euros).

A la desena posició, s'hi ha situat les exportacions d'hortalisses i tubercles, després d'ascendir una posició; corresponen íntegrament a enviaments de patates. Se n'han exportades per valor de 7.863 milers d'euros, tot i que no han arribat a recuperar el bon impuls de l'any 2006. El 2010 les seves vendes han continuat disminuint per segon any consecutiu: un 21,5% el 2009 i un 13,4% el 2010. Aquestes exportacions s'engloben en la partida de productes alimentaris, que ha arribat als 25.173 milers d'euros, amb un creixement d'un 19,4% respecte al 2009. Els països als quals s'han exportat tubercles han estat el Regne Unit (2.732 milers d'euros), Dinamarca (2.837 milers d'euros) i Alemanya (895 milers d'euros).

Les exportacions d'aquests deu productes han representat el 78,3% del total exportat, sense partides distorsionadores, i han sumat 314.632 milers d'euros. S'observa que el 2010 es produeix una major concentració de vendes de productes a menys països.

El 2010 s'ha importat un total de 1.558,6 milions d'euros, un 34,8% més que el 2009. Igual que en les exportacions, el 2010 hi ha hagut tres partides distorsionadores (les aeronaus, els vaixells i els combustibles minerals), que han alterat el resultat de les importacions de productes. Aquestes

tres partides han sumat un total de 999,1 milions d'euros. L'impacte d'aquestes tres partides en les importacions totals (64,1%) ha estat major que el 2009 (46,2%). Una vegada descomptades aquestes partides, el valor de les importacions productives s'ha estimat en 559,5 milions d'euros, un 10% menys que el 2009. L'impacte d'una demanda interna debilitada s'ha traslladat a les importacions de partides productives. Tot i haver continuat decreixent, el descens ha estat menor: un 28,2% el 2009 i un 10% el 2010.

Per importància dels principals productes importats, mesurats en termes monetaris, es constaten algunes diferències respecte a l'any 2009. Convé destacar que per primera vegada des de fa sis anys, la primera partida comprada no han estat els combustibles minerals. Tot i així, continua havent-hi un índex elevat de dependència d'aquest producte. El 2010 s'han importat 350.222 milers d'euros, amb una disminució d'un 4,7% respecte al 2009. Per homogeneïtzar el càlcul amb les exportacions i amb el saldo comercial, es va considerar partida distorsionadora.

També crida l'atenció que dins les principals importacions de 2010 hi hagi una partida nova: conjunts industrials, que són materials elèctrics d'una central elèctrica. Aquestes compres han procedit, únicament, de Brasil. La partida ha superat els 9,2 milions d'euros. Per evitar desvirtuar les estadístiques històriques, s'incorporarà l'import a la partida general de màquines i aparells, material elèctric.

El 2010, la partida de reactors, calderes i màquines i aparells mecànics s'ha mantin-

gut com la primera partida importada, de la qual un 60% del total ha correspost a reactors d'aeronaus. A diferència de l'any anterior, l'import d'aquesta partida ha registrat una taxa de variació anual negativa. El 2010 s'han aconseguit els 126.855 milers d'euros, enfront els 210.020 milers d'euros de 2009, la qual cosa suposa una disminució del 39,6%. Aquestes importacions es classifiquen en la partida global de màquines i material elèctric, que ha registrat un total de 178.087 milers d'euros, un 30,1% menys que l'any 2009. Per productes, les importacions de reactors, turboreactors, turbopropulsors i la resta de turbines de gas han arribat als 75.775 milers d'euros, mentre que la resta de productes importats han correspost a màquines d'aire condicionat, congeladors, campanes o bombes d'aire, entre d'altres. Es tracta de productes que registren imports moderats i es dispersen entre més de 87 subclassificacions. Per països, i a escala general, s'han de destacar les importacions de Portugal (43.162 milers d'euros), els Estats Units (27.754 milers d'euros) i la Xina (21.950 milers d'euros).

En segon lloc, i guanyant una posició respecte a l'any anterior, s'ha importat calçat per valor de 44.752 milers d'euros. Aquesta partida ha augmentat un 25,1% respecte al 2009, en què es varen importar 35.787 milers d'euros. L'índex de dependència cap al Marroc ha continuat essent elevada, ja que d'aquest país s'ha importat el 35% del valor i de la quantitat total d'importacions de calçat. Mesurat en euros, s'han importat 15.739 milers d'euros. Segueix la Xina, amb 10.457 milers d'euros (un 23% del total) i Itàlia, amb 4.385 milers d'euros (un 10% del total). Aques-

ta partida ha correspost a calçat, barrets, paraigües, plomes i flors artificials, amb 46.027 milers d'euros, un 25,0% més que l'any 2009.

En tercer lloc, i perdent una posició, s'han importat aparells i material elèctric, que també s'engloben dins la partida de màquines i material elèctric. Aquesta partida ha reduït un 6,4% les importacions respecte al 2009, quan va disminuir més d'un 71%. Només s'han importat 42.017 milers d'euros, enfront els 154.632 milers d'euros de 2008. Desglossant la partida, més de 27.000 milers d'euros han correspost a aparells elèctrics diversos (senyalització, televisió, gravació, il·luminació, entre altres) i més de 14.355 milers d'euros han estat importacions de calentadors elèctrics. Per països, cal destacar que els tres principals països als quals hem comprat material elèctric han estat la Xina (30.415 milers d'euros), el Regne Unit (3.357 milers d'euros) i Alemanya (2.527 milers d'euros).

Les importacions de vehicles automòbils han continuat augmentant i han passat a la quarta posició, amb la qual cosa han guanyat un lloc respecte al 2009, en què varen destacar perquè varen duplicar l'import. El 2010 s'han importat 30.563 milers d'euros, amb un creixement del 49,2% respecte al 2009. Amb aquest comportament, en només dos anys han passat de situar-se en una posició allunyada dels deu primers productes (concretament, la posició número 20) a la quarta el 2010. En aquest capítol, parlem de vehicles d'Alemanya (14.530 milers d'euros), de Bèlgica (5.420 milers d'euros) i de la República Txeca (3.306 milers d'euros).

En cinquena posició, s'hi han situat les importacions de mobles, que han perdut una posició respecte al 2009. Tot i que durant l'any 2010 han aconseguit un valor total de 21.860 milers d'euros, s'ha reduït un 6,6% respecte al 2009. En total, les compres d'aquest producte han representat el 3,9% de les importacions productives. Per països, de Polònia s'han importat 4.163 milers d'euros; segueixen la Xina, amb 3.694 milers d'euros, Itàlia, amb 2.555 milers d'euros i Alemanya, amb 2.436 milers d'euros. El conjunt d'importacions de mobles, juntament amb les de joguets, s'engloben a la partida de mercaderies i productes diversos, que han arribat als 31.879 milers d'euros, que també s'han reduït un 18,9% respecte a l'any anterior.

A continuació, segueixen les importacions de peces i complements de vestir, excepte els de punt, que han estat la sisena partida més importada, amb 20.064 milers d'euros (un 0,8% més que el 2009). S'han importat tot tipus de peces de vestir i altres complements no fabricats amb punt. Aquesta partida s'engloba a la general de materials tèxtils i les seves manufactures, que ha registrat 49.063 milers d'euros en importacions i ha suposat un 3,3% menys que el 2009. Per països, d'Itàlia han procedit el 23% de les importacions, on s'han comprat per 4.603 milers d'euros i un pes de 62.128 milers de quilos; de la Xina, el 12%, amb 2.399 milers d'euros; i de França, el 17%, amb 3.359 milers d'euros.

En dos anys, les importacions de peces i complements de vestir de punt, que inclou des de vestits i altres peces de vestir fins a roba blanca i de parament per

als allotjaments turístics i els uniformes de treball, s'han anat moderant. El 2010 no han aconseguit mantenir-se en el sisè lloc i han descendit al setè. Així, només s'han importat peces de punt per valor de 18.890 milers d'euros, la qual cosa ha suposat un 8,3% menys que el 2009. Per països, cal destacar que de la Xina es varen importar 5.163 milers d'euros; d'Itàlia, 4.897 milers d'euros; i de França, 1.723 milers d'euros.

En vuitè lloc, s'han situat les importacions de pells (excepte la pelleteria) i cuirs amb 18.812 milers d'euros. Aquest import contrasta amb el de 2009, que ha arribat als 12.744 milers d'euros. Per països, i similar a l'any anterior, el 78% de les importacions han procedit d'un sol país, Itàlia, d'on s'ha importat per valor de 14.639 milers d'euros en pells i cuirs. Segueixen, a distància l'Índia, amb 1.127 milers d'euros, i el Regne Unit, amb 1.008 milers d'euros.

A la novena posició, hi ha les importacions de begudes i líquids alcohòlics. S'han registrat 13.731 milers d'euros, la qual cosa ha suposat un 2,3% del total d'importacions productives. D'aquestes importacions, més del 43% han estat d'aiguardents, licors i altres begudes espirituosos, el 27% de cervesa de malta i la resta aigua embotellada. El 2010, aquestes importacions s'han reduït un 9,5% respecte al 2009. En general, d'Alemanya s'han importat 4.336 milers d'euros; d'Itàlia, 2.753 milers d'euros; i dels Països Baixos, 1.822 milers d'euros.

Finalment, a la desena posició, s'han importat cereals per 11.638 milers d'euros, un 12,7% més que el 2009. El mercat s'ha

repartit entre dos països: el Regne Unit, amb 5.631 milers d'euros, que ha abastat més del 48% del total, i França, amb 4.061 milers d'euros.

Les importacions d'aquests primers deu productes només han cobert el 59,5% del valor total de les importacions, sense tenir en compte les partides distorsionadores. Aquest percentatge és menor que anys anteriors, en què cobrien el 70% del total. S'ha arribat als 349.183 milers d'euros.

El 2010, el saldo comercial ha empitjorat com a conseqüència del deteriorament més important a les exportacions que a les importacions. Les empreses han limitat les exportacions per l'increment de competència i han augmentat les importacions perquè, tot i que la demanda interna ha continuat essent débil, ha millorat respecte al 2009. Aquest comportament dual en què s'han deteriorat més les exportacions que les importacions, s'ha traduït en un saldo comercial de signe contrari. S'ha passat d'una situació de superàvit de 37,5 milions el 2009 a una altra de dèficit comercial de 759,7 milions d'euros el 2010.

Només els tres últims anys el dèficit comercial ha quedat reduït a una desena part. Si el 2006 el dèficit va ser de 1.154,73 milions d'euros, el 2010 ha registrat 749,9 milions d'euros. Una vegada excloses les partides distorsionadores, el dèficit comercial productiu s'ha reduït un 34,7%, en passar de 241.212 milers d'euros el 2009 a 157.520 milers d'euros el 2010. De les 18 seccions aranzelàries en què es desglossen les exportacions i les importacions, cinc han registrat un su-

peràvit, mentre que les 13 restants han tengut saldos negatius.

En aquest sentit, les seccions que han destacat pel fet de tenir el saldo deficitari més elevat han estat la de màquines i aparells elèctrics, amb un dèficit de 118.181 milers d'euros, tot i que una reducció del 21,8%; la de materials tèxtils, que ha disminuït un 5,4% i un dèficit de 43.368 milers d'euros; i el d'aliments, que, tot i la millora del dèficit respecte al 2009 en reduir-se un 14,7%, ha continuat essent deficitari, amb 29.402 milers d'euros.

Cinc seccions aranzelàries han mostrat superàvits comercials. Els productes d'indústries químiques, que per tercer any han registrat un saldo positiu de 33.538 milers d'euros; els materials plàstics, amb 10.901 milers d'euros; el calçat, amb 75.033 milers d'euros; els metalls comuns, amb 3.996 milers d'euros; i el material de transport, amb 3.198 milers d'euros.

4.4.

LA INVERSIÓ ESTRANGERA

Les dades del Registre d'Inversions Exteriors del Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç permeten afirmar que la inversió bruta estrangera sense entitats de tinença de valors estrangers (ETVE) per comunitats autònomes dona per a les Illes Balears un import de 150,6 milions d'euros, amb un descens del 63,6%. (Vegeu el quadre I-17).

En el conjunt de les comunitats autònomes té lloc, en canvi, un decreixement del 5%; s'arriba a 10.987 milions d'euros, amb un

decrement de 612 milions d'euros, per la qual cosa les Balears perden dos punts en la seva participació, que per a l'any 2010 és de l'1,29%.

Les principals comunitats autònomes són Madrid (4.985,6 milions d'euros, amb el 43% del total, que en part s'expliquen per l'efecte de centralitzar bona part de les seues socials de les grans empreses transnacionals i de les que estan subjectes a grans operacions d'adquisició o presa de control) i Catalunya, 3.951,9 milions d'euros, que en conjunt reben el 77% de la inversió bruta estrangera assignada. La inversió bruta total, inclosa la partida sense assignar per comunitat autònoma de 650,1 milions d'euros, és d'11.637 milions d'euros, amb una caiguda del 15,4%.

4.5.

ELS PREUS

La inflació com a mitjana de les taxes de variació anual valorada per l'índex de preus de consum ha estat de l'1,7% a les Illes Balears i de l'1,8% a Espanya, valors que se situen per sobre de l'índex de preus al consum harmonitzat (IPCH) de la zona euro (1,6%), la qual cosa reflecteix una pèrdua de competitivitat en relació amb els països europeus per a tots els béns i els serveis que s'ofereixen des de les Balears.

La inflació interanual és del 2,7% a les Balears (-0,3 punts) per sota de l'espanyola. Per comunitats autònomes, només Canàries se situa per sota amb un 2%. (Vegeu el gràfic I-7).

QUADRE I-17. INVERSIÓ ESTRANGERA PER COMUNITATS AUTÒNOMES (SENSE ETVES*) (2009-2010)

	Any 2009		Any 2010		
	Milions d'euros	% sobre el total	Milions d'euros	% sobre el total	% var. 10/09
Andalusia	314,48	2,57	1.140,09	9,80	262,53
Aragó	133,66	1,09	47,48	0,41	-64,48
Astúries	6,34	0,05	10,55	0,09	66,40
Cantàbria	12,10	0,10	2,93	0,03	-75,79
Castella i Lleó	71,80	0,59	12,93	0,11	-81,99
Castella-la Manxa	178,26	1,46	55,37	0,48	-68,94
Catalunya	1.410,01	11,51	3.951,92	33,96	180,28
Ceuta i Melilla	0,72	0,01	0,00	0,00	-100,00
Comunitat Valenciana	449,34	3,67	125,20	1,08	-72,14
Extremadura	28,63	0,23	30,39	0,26	6,15
Galícia	159,27	1,30	47,34	0,41	-70,28
Illes Balears	413,65	3,38	150,57	1,29	-63,60
Illes Canàries	76,68	0,63	110,54	0,95	44,16
La Rioja	3,60	0,03	36,41	0,31	911,39
Madrid	8.082,08	65,98	4.985,58	42,84	-38,31
Múrcia	11,67	0,10	20,49	0,18	75,58
Navarra	27,82	0,23	109,44	0,94	293,39
País Basc	100,73	0,82	149,88	1,29	48,79
Total CA	12.249	100,00	11.637	100,00	-4,99
Espanya	768,07	6,27	650,10	5,59	-15,36

* Entitats tenidores de valors estrangers

Font: Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme (Secretaria de l'Estat de Comerç i Turisme). Registre d'Inversions Exteriors. <http://datainvox.comercio.es/principalinvox.aspx>

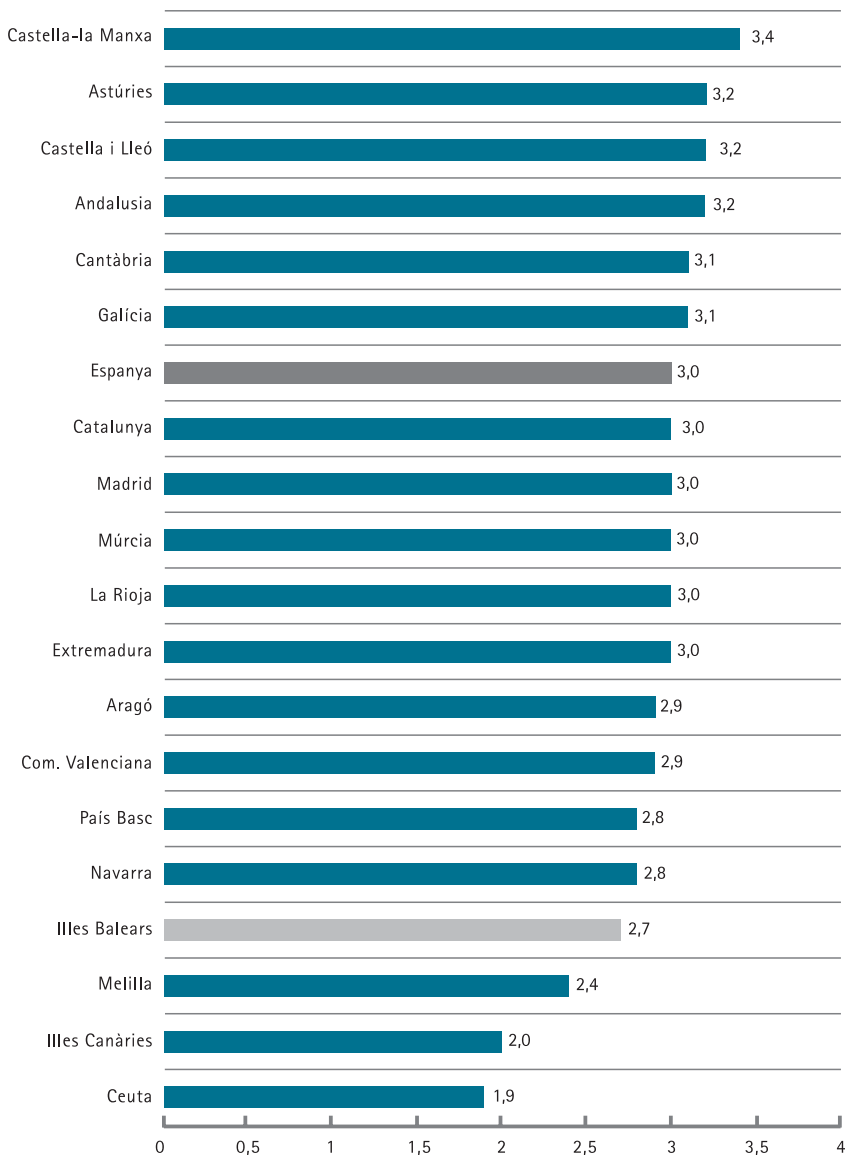
Per rúbriques, els creixements positius d'inflació a les Balears, per a l'any 2010, s'han produït amb més intensitat a les begudes alcohòliques i el tabac (+14,2 punts), transport (+8,6%), habitatge (+4,7%), altres béns i serveis i parament (+2,9%) i ensenyament (+2,1%). (Vegeu el quadre I-18).

Pel que fa a la inflació subjacent, una vegada descomptats els efectes inflacionistes dels aliments no elaborats i de l'energia, les Balears la tenen d'acord amb la de l'Es-

tat (0,6%). La més baixa és la de les Canàries (-0,3%) i la més alta és la de Melilla (1,2%). (Vegeu l'addenda al quadre I-18).

La variació dels índexs de preus implícits en el PIB a preus bàsics (deflector del PIB) al llarg del trienni 2008-2010 mostra unes taxes de decreixement de la inflació més accentuades a les Balears que a Espanya. Els valors per al 2010 són del -1,6% per a les Balears i del -1,3% per a tot Espanya. (Vegeu el gràfic I-8).

Gràfic I-7
IPC per comunitats autònomes. Taxes de variació anual (2010)

Font: INE, Índex de Precios de Consumo (IPC). Base 2006, Desembre 2010 i elaboració pròpia.

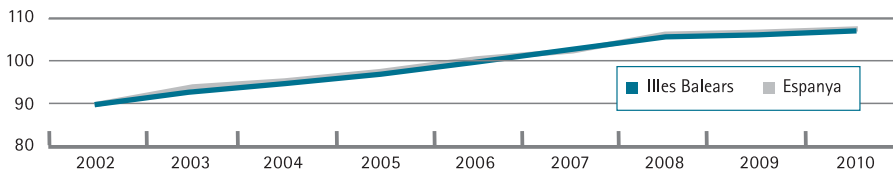
QUADRE I-18. ÍNDEX DE PREUS DE CONSUM A ESPANYA. BASE 2006 (DESEMBRE 2010)

	Índex	% Var. en un any I. Balears	% Var. en un any Espanya	Diferència (Balears - Espanya)
Aliments i begudes no alcohòliques	107,2	0,2	0,7	-0,5
Begudes alcohòliques i tabac	140,7	14,2	15,2	-1,0
Vestit i calçat	107,9	0,5	0,6	-0,1
Habitatge	117,6	4,7	5,7	-1,0
Parament	108,7	0,9	1,0	-0,1
Medicina	95,0	-1,9	-1,2	-0,7
Transport	112,7	8,6	9,2	-0,6
Comunicacions	99,7	-0,7	-0,7	0,0
Oci i cultura	97,5	-0,4	-1,1	0,7
Ensenyament	111,5	2,1	2,3	-0,2
Hotels, cafès i restaurants	110,5	0,0	1,7	-1,7
Altres béns i serveis	112,1	2,9	2,8	0,1
Índex General	110,0	2,7	3,0	-0,3

Font: INE, Índice de Precios de Consumo (IPC). Base 2006. Desembre 2010, i elaboració pròpia.

ADDENDA

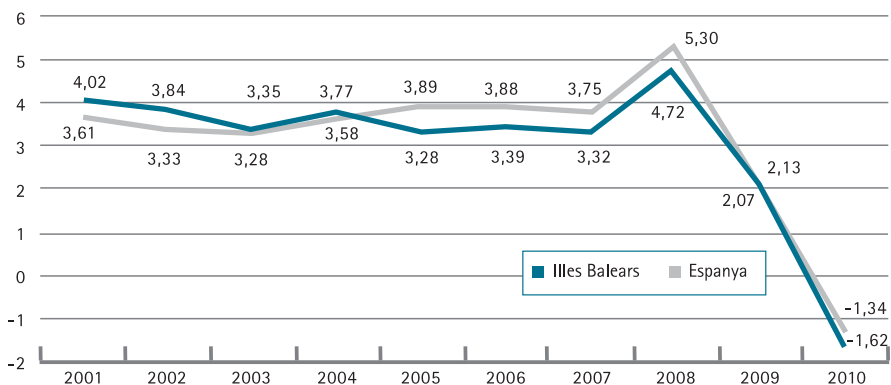
IPC per comunitats autònomes sense aliments no elaborats ni productes energètics (2002-2010)

Font: INE, Índice de Precios de Consumo (IPC). Base 2006. Desembre 2010, i elaboració pròpia

Gràfic I-8

Índex de preus implícits en el PIB a preus bàsics. Base 2009. (2001-2010)

Font: FUNCAS, Cuadernos de Información Económica, núm 214, gener-febrer, 2011.

4.6.

L'EVOLUCIÓ DE LA RENDA REAL PER CÀPITA I ELS SEUS DETERMINANTS

En aquest apartat hi desglossam, d'acord amb la nota metodològica dels anys anteriors, l'anàlisi de l'evolució de la renda regional des del punt de vista de l'evolució de la renda real per càpita i dels seus determinants, que són la productivitat i els factors demogràfics.

4.6.1. L'EVOLUCIÓ DE LA RENDA REAL PER CÀPITA

Les Illes Balears ocupen la desena plaça en PIB per càpita dins el conjunt de les comunitats autònomes, amb un índex (97,29) respecte al nivell 100 d'Espanya. Per tercera vegada, hi ha un PIB per càpita a les Balears per sota del d'Espanya. Cal observar que en comparació amb l'any 2000 hem perdut 18,1 punts, ja que la renda real per càpita regional de les Balears ha crescut per sota de la mitjana espanyola, fet que es pot explicar, inicialment, perquè la renda regional ha crescut menys que la mitjana espanyola (vegeu l'apartat 4.2.2.), mentre que la població experimenta un dels creixements regionals més importants per comunitats autònomes. (Vegeu el quadre I-19 i l'apartat 1 del capítol III).

Si es té en compte el concepte de renda familiar bruta disponible per càpita corregida pel poder de compra, les Illes Balears se situen en desena posició dins el conjunt de comunitats autònomes, amb un índex respecte d'Espanya (100) de 97,03. En re-

lació amb l'any 2000, les Balears perden cinc posicions. (Vegeu el quadre I-20)

El canvi de posicions de les comunitats autònomes en renda per càpita és per l'evolució dels factors determinants: la productivitat i els factors demogràfics³³.

4.6.2. L'EVOLUCIÓ DELS FACTORS DETERMINANTS DE L'EVOLUCIÓ DE LA RENDA REAL PER CÀPITA: LA PRODUCTIVITAT I ELS FACTORS DEMOGRÀFICS³⁴

Es pot observar que el creixement de la renda real per càpita es pot explicar pel comportament de dues variables: la productivitat, que fa referència a la renda o el PIB generat per l'assalariat i que recull el component del progrés tècnic, i la taxa d'ocupació regional, que fa referència a la dinàmica demogràfica i laboral i de la qual es poden extreure les tres variables explicatives. En primer lloc, la relació entre els ocupats i els actius; en segon lloc, la taxa d'activitat (mesurada per la relació entre els actius i la població potencialment activa o població en edat de treballar) i, finalment, el factor demogràfic, mesurat per la relació entre la població potencialment activa o població en edat de treballar i la població resident. (Vegeu el quadre I-21 i el gràfic I-9).

³³ Per fer una reflexió de les tendències a més llarg termini, vegeu: Guillem López Casanovas i Joan Rosselló Villalonga, «Evolució econòmica de Balears: una perspectiva de trenta anys», a *Islas Baleares. Serie de Estudios Regionales 2003*, BBVA, Madrid. Carles Manera, "L'eixam i les abelles. Per un nou model de creixement a les Illes Balears". Publicacions de l'Abadia de Montserrat. 2009. Carles Manera, "La recta raó. Economia, història econòmica i sostenibilitat a les Illes Balears". Ed. Moll. 2010. Miquel Alenyà i Ferran Navinés, "L'economia balear: 1970-2010". Institut Balear d'Economia. Govern de les Illes Balears, 2010.

³⁴ Per elaborar aquest apartat, ens hem remès a la nota metodològica i a l'anàlisi feta a la *Memòria del CES 2006*, pàg. 99-106.

QUADRE I-19. RANQUING DE LES AUTONOMIES ESPANYOLES (2000 I 2010).
ÍNDIX PER HABITANT (MITJANA ESPANYOLA=100)

Comunitats	PIB		Renda regional bruta		Demanda interior	
	2000	2010	2000	2010	2000	2010
Andalusia	73,09	74,26	74,22	74,85	82,36	80,97
Aragó	109,54	108,68	106,67	106,44	109,71	109,85
Astúries	86,15	93,82	84,67	92,53	94,87	101,43
Cantàbria	96,72	102,77	95,02	101,32	96,19	101,78
Castella i Lleó	92,02	98,94	91,70	98,11	101,09	111,04
Castella-la Manxa	79,57	73,18	79,85	74,00	93,77	86,15
Catalunya	122,60	117,57	121,61	116,51	110,06	108,93
Ceuta	87,28	104,94	83,56	100,14	108,43	123,68
Comunitat Valenciana	92,77	87,88	95,17	89,21	90,04	85,53
Extremadura	65,25	72,70	64,97	72,65	77,90	87,54
Galícia	79,17	87,09	78,46	86,57	87,77	96,80
Illes Balears	115,36	97,29	121,38	101,87	108,42	91,93
Illes Canàries	86,68	82,03	93,15	87,04	97,53	92,14
La Rioja	114,49	109,58	116,48	111,13	111,14	108,61
Madrid	136,83	135,89	134,33	134,81	126,09	123,64
Melilla	87,23	91,36	84,11	87,44	114,71	120,02
Múrcia	83,43	78,71	84,17	79,59	87,92	83,30
Navarra	127,30	128,55	128,29	129,07	111,16	114,97
País Basc	127,78	138,70	123,77	135,56	115,11	125,76
Espanya	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Font: FUNCAS, Cuadernos de Información Económica, núm.214, gener-febrer del 2011.

QUADRE I-20. RANQUING DE LES COMUNITATS AUTÒNOMES (2000 I 2010).
ÍNDIX PER HABITANT (MITJANA ESPANYOLA=100)

Comunitats	Renda regional bruta en poder de compra	
	2000	2010
Andalusia	75,78	78,24
Aragó	109,65	111,43
Astúries	84,89	93,85
Cantàbria	95,52	103,65
Castella i Lleó	95,38	105,33
Castella-la Manxa	86,88	84,06
Catalunya	117,95	107,57
Ceuta	88,73	94,99
Comunitat Valenciana	94,62	88,83
Extremadura	71,20	84,40
Galícia	81,88	89,92

continua

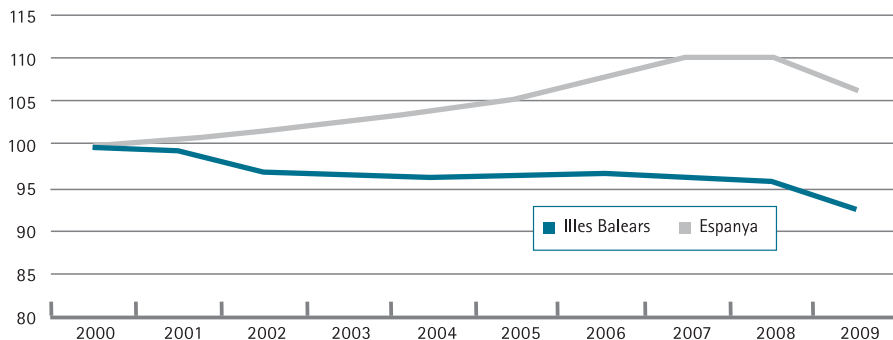
QUADRE I-20. RANQUING DE LES COMUNITATS AUTÒNOMES (2000 I 2010). ÍNDIX PER HABITANT (MITJANA ESPANYOLA=100)		
Comunitats	2000	2010
Illes Balears	117,38	97,03
Illes Canàries	95,37	101,27
La Rioja	112,87	102,60
Madrid	131,58	129,39
Melilla	87,47	86,68
Múrcia	85,40	80,66
Navarra	124,45	125,95
País Basc	117,82	127,66
Espanya	100,00	100,00

Font: FUNCAS, *Cuadernos de Información Económica*, núm.214, gener-febrer del 2011.

QUADRE I-21. TAXA DE CREIXEMENT ANUAL DEL VAB PER CÀPITA I DELS SEUS COMPONENTS A LES ILLES BALEARS I ESPANYA (2000-2009)					
	Balears		Espanya		Diferència taxes anuals acumulatives 2009/2000
	2009	Taxa anual acumulativa 2009/2000	2009	Taxa anual acumulativa 2009/2000	
Renda per càpita real	15.234,24	-0,87	16.621,14	0,67	-1,54
Productivitat del treball	34.356,32	-0,74	40.543,69	0,29	-1,03
Taxa d'ocupació	0,8198	-1,49	0,8199	-0,82	-0,67
Taxa d'activitat	0,7730	1,19	0,7346	1,11	0,08
Factor demogràfic	0,6997	0,18	0,6806	0,10	0,08

Font: FUNCAS, *Balance económico Regional (autonomías y provincias) años 2000 a 2009*, i elaboració pròpia.

Gràfic I-9
**Renda per càpita real de les Illes Balears i Espanya (2000-2009)
(Any 2000 base 100)**

Font: FUNCAS, *Balance económico Regional (autonomías y provincias) años 2000 a 2009*, i elaboració pròpia.

QUADRE I-22. PRODUCTE INTERIOR BRUT A PREUS BÀSICS PER OCUPAT

PIB per ocupat, mitjana Espanya = 100
Any 2009

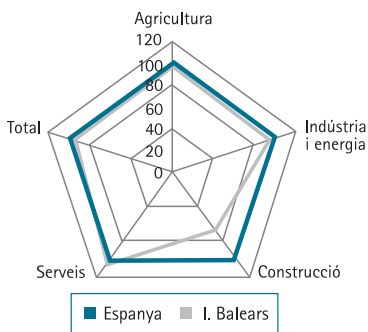
Comunitats	Agricultura	Indústria i energia	Construcció	Serveis	Total
Andalusia	106,63	93,1	98,7	93,4	92,8
Aragó	88,12	100,0	100,7	97,5	98,4
Astúries	85,22	113,7	121,7	96,3	101,5
Cantàbria	83,68	105,9	94,7	98,9	98,5
Castella i Lleó	113,65	104,5	100,5	100,6	101,3
Castella-la Manxa	105,97	82,2	93,6	90,6	90,0
Catalunya	92,62	130,8	102,5	102,4	103,5
Ceuta	26,86	247,7	75,8	103,0	102,2
Comunitat Valenciana	105,63	81,4	95,1	96,8	94,8
Extremadura	108,59	87,2	93,3	87,6	87,8
Galícia	82,91	92,5	99,2	91,6	91,8
Illes Balears	97,19	94,5	66,5	102,1	95,7
Illes Canàries	91,55	93,2	91,7	101,3	98,1
La Rioja	126,94	95,8	91,1	106,9	104,8
Madrid	57,23	121,0	108,1	107,3	108,8
Melilla	65,42	98,2	64,3	96,5	91,2
Múrcia	90,90	83,6	84,8	95,1	91,2
Navarra	95,55	105,6	108,5	101,8	105,4
País Basc	105,88	118,5	124,7	109,7	115,7
Espanya	100,00	100,0	100,0	100,0	100,0

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE (comptabilitat regional d'Espanya. Base 2000)

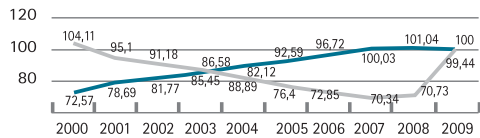
ADDENDA

Variació de la productivitat a Espanya – Illes Balears (2000–2009)

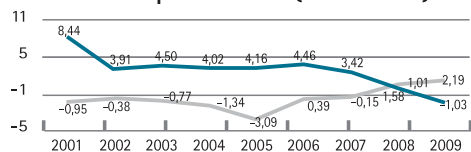
Productivitat Espanya–Illes Balears, 2008

Evolució productivitat (2000–2009) (Nivells)

Evolució productivitat (2001–2009)

Com es pot observar, la productivitat al llarg del període 2000-2009 creix un punt per sota de l'espanyola i els factors demogràfics ho fan 0,5 punts per sota. La suma dels dos factors explica que la renda per càpita real hagi caigut a les Balears respecte a Espanya fins a una taxa anual acumulativa de -1,5 punts diferencials al llarg d'aquests deu anys.

En relació amb el comportament de la productivitat, es presenta a continuació l'actualització de 2009 de les dades de la comptabilitat regional d'Espanya (CRE, base 2000) de l'INE. (Vegeu el quadre I-22 i addenda).

Com es pot veure en les dades anteriors i per a l'any 2009, la productivitat aparent del treball del conjunt de l'economia de les Illes Balears està per sota de la mitjana nacional (95,7, la vuitena comunitat autònoma). Només hi ha per sobre de la productivitat espanyola la del sector serveis (102,1, la sisena d'Espanya). En canvi, són inferiors la productivitat del sector primari (97,19, la desena d'Espanya), la del sector de la indústria i l'energia (94,5, la dotzena d'Espanya) i la del sector de la construcció (66,5, la segona més baixa de l'Estat després de Melilla). (Vegeu l'addenda del quadre I-22).

Com s'afirma a l'estudi sobre el sector de la construcció del CES: "La millora de la productivitat del sector de la construcció és, per tant, on hi ha una de les fonts potencials d'ajust estructural sectorial més important a les Illes Balears per millorar els registres de l'evolució de la productivitat regional"³⁵.

³⁵ *El sector de la construcció a les Illes Balears*. CES, Palma, 2008, pàg. 194.

Atesos els comportaments regionals observats, el PIB per ocupat de les diferents comunitats autònomes l'any 2009 es va situar en una forquilla els valors màxims de la qual varen correspondre al País Basc i Madrid, amb índexs (Espanya=100) de 115,7 i 108,8, respectivament, i els valors més baixos a Extremadura (87,8) i Castella-La Manxa (90). La diferència entre els índexs de les regions millor i pitjor situades ha disminuït des dels 33,6 punts del 2000 fins als 28 punts del 2009, i continua essent, en tot cas, inferior a la que hi ha quan es considera el PIB per càpita.

L'evolució de la productivitat relativa de les Illes Balears en relació amb l'Estat es pot consultar a l'addenda del quadre I-22, en què es pot observar que els nivells de productivitat de les Illes Balears han estat superiors als d'Espanya fins a l'any 2003. També es pot observar que el creixement anual de la productivitat per al període 2000-2009 ha estat sempre inferior a les Illes Balears, excepte per a l'any 2009, en què per primera vegada es registra un diferencial positiu de 3,2 punts.

4.7.

L'ESTALVI, LA INVERSIÓ I LA CAPACITAT DE FINANÇAMENT

Una característica que presenten les comunitats autònomes amb una renda per càpita superior a la mitjana espanyola és el fet que tinguin un baix nivell relatiu de consum privat i públic respecte de la renda que generen, la qual cosa els facilita disposar d'uns nivells elevats d'estalvi regional, que en el cas de les Balears per a l'any

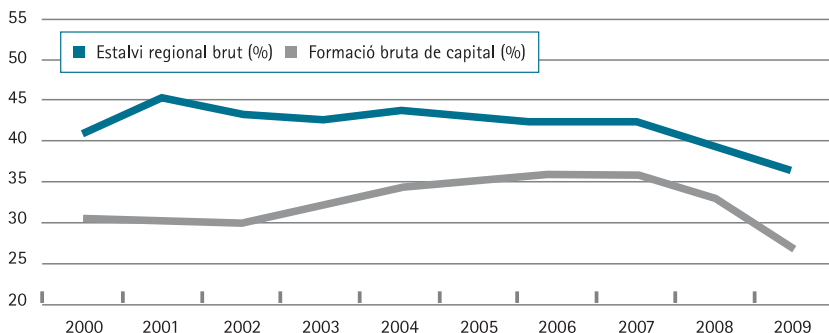
QUADRE I-23. BALANÇ ECONÒMIC PER SECTORS INSTITUCIONALS PRIVATS I PÚBLICS A LES ILLES BALEARS (2002-2009)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
	(milions d'euros corrents)							
1. Renda disponible a preus de mercat	20.247,40	21.263,10	22.487,30	23.934,80	25.687,80	27.193,00	27.926,90	26.958,50
1.1 Consum regional	13.275,70	14.060,70	14.730,90	15.918,60	17.301,00	18.207,20	19.091,90	18.802,20
1.1.1 Consum privat	10.929,90	11.525,80	11.765,20	12.911,60	14.892,60	15.474,00	15.849,10	15.393,60
1.1.2 Consum públic	2.345,80	2.534,90	2.965,70	3.007,00	2.408,40	2.733,20	3.242,80	3.408,60
1.2 Estalvi regional brut	6.971,70	7.202,40	7.756,40	8.016,20	8.386,80	8.985,80	8.835,00	8.156,30
1.2.1 Estalvi privat	3.697,50	3.642,30	4.078,10	3.609,80	2.796,80	3.207,00	5.009,50	7.497,60
1.2.2 Estalvi públic	3.274,20	3.560,10	3.678,30	4.406,40	5.590,00	5.778,80	3.825,50	658,70
2 Formació bruta de capital	4.873,80	5.438,20	6.099,50	6.616,00	7.148,60	7.645,10	7.435,10	6.071,20
2.1 Inversió privada	4.383,70	4.907,60	5.562,30	6.021,10	6.481,50	6.932,80	6.674,70	5.238,50
2.2 Inversió pública	490,10	530,60	537,20	594,90	667,10	712,30	760,40	832,70
3. Capacitat (+) / necessitat de finançament (-)	2.097,90	1.764,20	1.656,90	1.400,20	1.238,20	1.340,70	1.399,90	2.085,10
3.1 Sector privat	-686,20	-1.265,30	-1.484,20	-2.411,30	-3.684,70	-3.725,80	-1.665,20	2.259,10
3.2 Sector públic	2.784,10	3.029,50	3.141,10	3.811,50	4.922,90	5.066,50	3.065,10	-174,00
Pro Memòria:								
4. PIB a preus bàsics	16.130,20	16.903,80	17.815,50	18.842,80	20.028,00	21.316,60	22.643,30	22.489,00
Capacitat de finançament del sector públic a les Balears en % PIB	17,26	17,92	17,63	20,23	24,58	23,77	13,54	-0,77
Capacitat de finançament del sector públic a Madrid en % PIB	12,75	13,08	13,29	11,09	13,86	15,10	8,95	-2,58
Capacitat de finançament del sector públic a Catalunya en % PIB	7,96	8,34	8,69	10,48	11,78	11,89	6,06	-3,88
Capacitat de finançament del sector públic al País Basc en % PIB	2,20	2,15	1,93	3,04	4,50	5,35	0,17	-5,47
Capacitat de finançament del sector públic a la C. Valenciana en % PIB	4,41	4,43	4,74	6,02	7,52	7,38	1,74	-5,60
Capacitat de finançament del sector públic a La Rioja en % PIB	0,17	0,32	0,68	1,64	1,71	2,13	-2,53	-6,78
Capacitat de finançament del sector públic a Navarra en % PIB	0,32	0,27	2,04	1,59	2,46	2,42	-6,08	-10,39

Font: FUNCAS. Balance económico regional (autonomías y provincias) años 2000 a 2009, i elaboració pròpia.

continua addenda

ADDENDA

Estalvi, inversió i capacitat de finançament de Balears (2000–2009)

Font: elaboració pròpia

2009 se situen en 8.156 milions d'euros, el 92% dels quals procedeixen del sector privat i el 8%, del sector públic. (Vegeu el quadre I-23 i addenda).

Aquestes dades demostren que les Balears estalvien el 31,8 del PIB regional, que és la quota més elevada en el conjunt de comunitats autònomes. A continuació hi ha Madrid, amb el 28,2%. (Vegeu el quadre I-24).

També es pot destacar que el fet que determina la inversió regional no són les taxes regionals d'estalvi, ja que la major part de les comunitats autònomes que superen el 25% de quota regional d'estalvi respecte del PIB inverteixen per sota dels nivells d'estalvi generats, de manera que es produeix un sobrant d'estalvi que no és canalitzat cap a la inversió regional, sinó cap al transvasament de recursos financers a l'exterior en forma de capacitats de finançament.

Així doncs, les regions riques no són ob-

jecte d'un sobre esforç inversor per part de l'Estat. D'aquesta manera, la mitjana inversora de les set comunitats autònomes que més estalvien és del 20,3%, mentre que aquesta mitjana inversora per a la resta de comunitats, que estalvien menys del 25%, és del 25,6%³⁶.

Per tant, és a les comunitats autònomes més riques i amb més capacitat d'estalvi on es generen les capacitats més elevades de finançament cap a la resta de comunitats, atès el menor esforç inversor relatiu. En el cas de les Balears, l'any 2009 es pot comprovar que la capacitat de finançament de 2.085,9 milions d'euros es atribuïble exclusivament al sector privat, amb 2.259,1 milions d'euros, ja que el sector públic està en una situació de necessitat de finançament per un valor de -174 milions d'euros.

Altrament, les dades aclareixen que les Illes Balears són la comunitat autònoma que, respecte del PIB, presenta el percentatge

³⁶ Aquest és una qüestió clau per explicar els processos de convergència real entre les comunitats riques i les comunitats menys desenvolupades.

QUADRE I-24. QUOTA DE L'ESTALVI REGIONAL EN PERCENTATGE DEL PIB I DE LA INVERSIÓ EN PERCENTATGE DE LA RENDA INTERIOR BRUTA (2009)		
	Estalvi	Inversió
1. Illes Balears	31,78	22,50
2. Madrid	28,16	21,70
3. Comunitat Valenciana	25,28	22,50
4. Catalunya	24,83	20,10
5. País Basc	24,08	19,20
6. Navarra	23,88	14,70
7. La Rioja	22,21	21,50
Mitjana (1 a 7)	25,74	20,31
8. Cantàbria	17,88	20,70
9. Aragó	17,69	23,40
10. Illes Canàries	15,84	23,30
11. Murcia	15,23	21,70
12. Galícia	14,12	28,60
13. Castella-la Manxa	12,98	32,00
14. Astúries	11,99	24,40
15. Castella i Lleó	11,92	27,90
16. Andalusia	11,86	22,10
17. Extremadura	9,00	32,20
Mitjana (8 a 17)	13,85	25,63
Espanya	20,69	26,92

Font: FUNCAS, *Balance económico regional (autonomías y provincias) años 2000 a 2009*, i elaboració pròpia.

més baix de necessitat de finançament del sector públic en relació amb la resta de comunitats autònomes, que per a l'any 2009 és del -0,77%³⁷. S'ha d'observar també que la crisi fiscal ha afectat per primera vegada el conjunt de comunitats autònomes que des de l'any 2000 van registrant persistentment capacitats de finançament del sector públic, ja que, per a l'any 2009, totes presenten una necessitat de finançament.

³⁷ Vegeu l'apartat 4.4.5 «El comportament de la inversió pública i el finançament regional» de la *Memòria del CES 2004 sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears*, pàg. 75-80.

4.8.

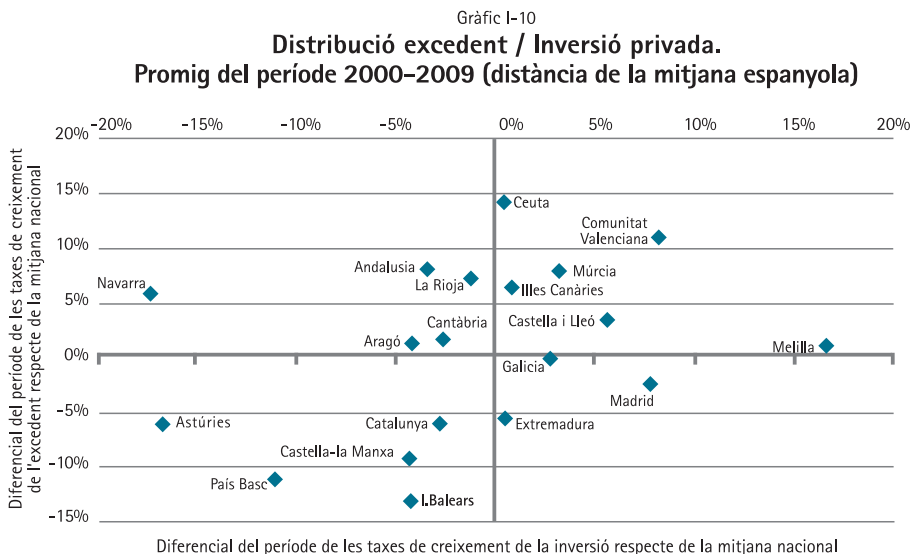
LA DISTRIBUCIÓ FUNCIONAL DE LA RENDA

La distribució funcional de la renda a cost dels factors (treball i capital) mesura la part de la renda que s'assigna als salaris, com a contrapartida a la retribució del factor treball, i els excedents bruts d'explotació, com a contrapartida a la retribució del factor capital. A les Balears, la remuneració dels salaris representa el 51,6% de la renda regional, i els excedents bruts d'explotació, el 48,4% restant. (Vegeu el quadre I-25).

QUADRE I-25. VARIACIONS DE LES TAXES D'EXCEDENT			
Conceptes	2008	2009	Var. absoluta 09/08
Taxa salarial	0,5368	0,5162	-0,0206
Taxa d'excedent	0,4632	0,4838	0,0206
Total	1	1	0

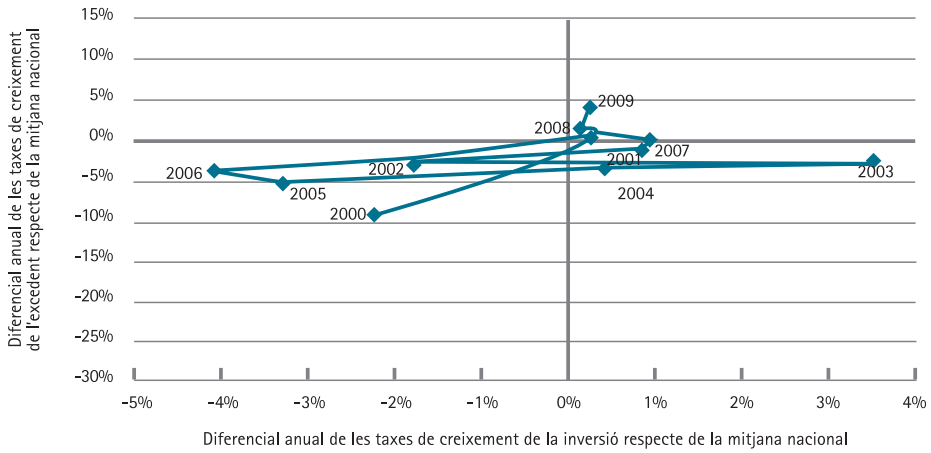
Variables explicatives de la variació de la taxa d'excedent			
	1	2	3=2/1
Conceptes	2008	2009	Factor de creixement
1. Cost salarial per treballador (w)	28.819,00	30.012,00	1,041396301
2. Productivitat (n)	53.684	58.141	1,083022875
3. Factor de creixement (w/n)			0,961564456
4. Taxa salarial 2008			0,5368
5=(3)*(4). Taxa salarial 2009			0,5162
6=(5)-(4). Var. absoluta de la taxa salarial			-0,0206
7=(-6). Var. absoluta taxa d'excedent			0,0206

Font: FUNCAS, *Balance económico regional (autonomías y provincias) años 2000 a 2009*, i elaboració pròpia.

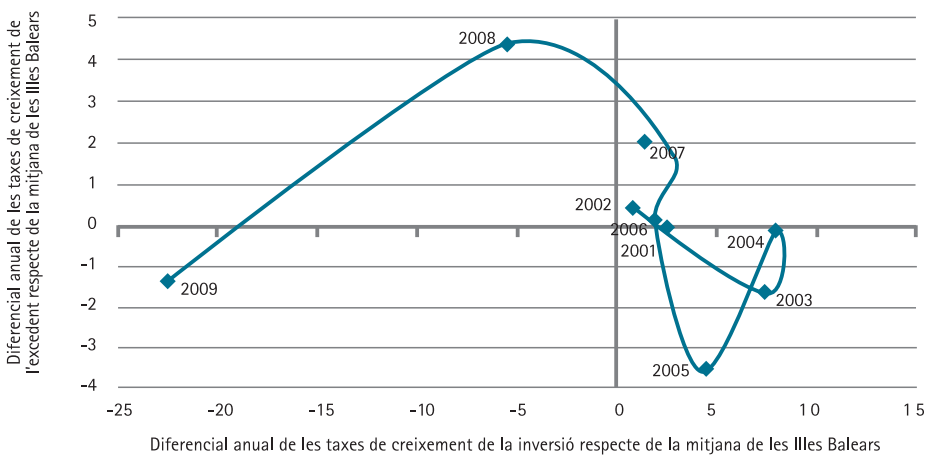

Font: FUNCAS, *Balance económico regional (autonomías y provincias) años 2000 a 2009*, i elaboració pròpia.

Gràfic I-11a
Comportament excedents / inversió. Illes Balears, 2000-2009
(diferències amb la mitjana espanyola)

Gràfic I-11b
Comportament excedents / inversió. Illes Balears, 2001-2009
(diferències amb la mitjana regional)

Fuente: FUNCAS, *Balance Económico Regional (Autonomías y Provincias) años 2000 a 2009* i elaboració pròpia

D'acord amb el quadre esmentat, es pot observar que l'any 2009 la taxa d'excedent a les Illes Balears va augmentar dos punts percentuals en detriment de les rendes salarials. La causa que explica aquest fet rau en la circumstància que el creixement monetari de la productivitat del treball va ser de 4,2 punts superior al creixement monetari dels costos salarials per treballador, per la qual cosa es va donar una caiguda (o millora) dels costos laborals unitaris en termes monetaris (CLU) del (-3,9%)³⁸.

El comportament dels excedents bruts d'exploació i la relació que tenen amb la inversió privada s'analitzen a continuació amb el mateix criteri metodològic de les memòries del CES dels anys anteriors³⁹.

La situació de les Balears en el tercer quadrant del gràfic I-10, indica una posició en què es produeixen diferències negatives de creixement a les Illes respecte de la mitjana nacional pel que fa a la inversió i als excedents, fet que explica el menor creixement acumulat de la nostra comunitat en relació amb la resta de comunitats autònomes al llarg del període 2000-2009. (Vegeu el gràfic I-10 i l'apartat 4.3, Anàlisi regional per comunitats autònomes).

³⁸ Aquesta anàlisi d'acord amb les dades de FUNCAS és coherent amb el de la Comptabilitat Regional de l'INE, que registra una millora dels excedents empresarials per l'any 2009 de 0,7 punts en detriment de les rendes salarials. En termes de la Comptabilitat Regional, aquesta disminució de la participació de les rendes salarials en la renda regional s'explica per una caiguda de l'ocupació assalariada del (-5,8%) i un creixement del salari per treballador (o salari unitari) del 4,3%, que no compensa la caiguda de l'ocupació.

³⁹ S'ha d'observar que l'Informe *European Economic Forecast, spring 2011*, pàg. 25, de la CE, lliga la recuperació de la inversió a la millora de les condicions de demanda, del grau d'utilització dels equips productius i a la millora dels beneficis empresarials.

A continuació, s'ha representat l'evolució de les Illes Balears des de l'any 2000 fins al 2009 en el seguiment de les diferències de creixement que presenten els excedents bruts i les taxes d'inversió en relació amb la mitjana de l'Estat. (Vegeu els gràfics I-11a i I-11b).

Segons aquesta anàlisi, es produeix una major taxa de creixement relatiu de les inversions respecte de la mitjana de l'Estat al llarg dels anys 2001, 2003, 2004, 2007, 2008 i 2009. Quant als anys 2001, 2008 i 2009, aquesta major inversió relativa es dona conjuntament amb un superior creixement relatiu dels excedents⁴⁰.

⁴⁰ La resta d'anys s'ha fet amb una major apel·lació relativa a l'endeutament privat. S'ha d'observar que la mitjana de l'estalvi privat sobre la inversió privada dels anys 2003, 2004 i 2007 va ser del 64,6%, mentre que per al trienni 2001, 2008 i 2009 és del 104,3% (vegeu el quadre I-23). Per sota de 100, aquest percentatge denota increment de l'endeutament privat per finançar la inversió i per sobre indica una disminució d'acord amb l'autofinançament. Al gràfic I-11b es mostra, a més a més, que en el cas només de Balears aquesta correlació entre excedents i inversió es dona pel que fa als anys 2002, 2006 i 2007.